

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALA

YLEISHYÖDYLLISTEN YH- TEISÖJEN VEROTUS

MITÄ URHEILUSEUROISSA TOIMIVIEN VAPAA-
EHTOISTEN TULISI TIETÄÄ VEROTUKSESTA

TEKIJÄ: Anne Kolari

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala			
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma			
Työn tekijä Anne Kolari			
Työn nimi Yleishyödyllisten yhteisöjen verotus – mitä urheiluseuroissa toimijoiden tulisi tietää verotuksesta			
Päiväys	16.12.2014	Sivumäärä/Liitteet	50
Ohjaaja(t) Liisa Martikainen			
Toimeksiantaja Pohjois-Savon Liikunta ry			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyöni tarkoituksena oli toteuttaa verotusohjeistus urheiluseuroille. Ajatus kyseisestä ohjeistuksesta lähti harjoittelupaikastani, jossa työskentelin urheiluseurojen kirjanpidon ja palkanlaskennan parissa. Harjoitteluni aikana kohtasin seuroissa toimivia vapaaehtoisia, joilla ei ollut käsitystä siitä, mitä kaikkea sisältyy yhdistysten verotukseen ja kuinka verotusasiat tulisi hoitaa, jotta ikäviltä veroseuraamuksilta välttyttäisiin. Katsoin tällöin, että kyseinen ohjeistus olisi aiheellinen ja säästäisi niin seuratoimijoiden kuin seuran kirjanpitäjän aikaa.</p> <p>Ohjeistukseen pyrin kokoamaan mahdollisimman paljon seuroissa toimivien vapaaehtoisten tarvitsemaa tietoa verotuksesta. Pyrin visualisoimaan ohjeistusta sellaiseksi, jotta tärkeimmät tiedot tulisivat mahdollisimman helposti esille. Ohjeistuksen värittäminen helpottaa ohjeistuksen luettavuutta sekä houkuttelee enemmän lukemaan. Tärkeänä lähteenä ohjeistuksessa on ollut Verohallinnon uusi ohjeistus yleishyödyllisille yhteisöille. Sekin osaltaan lisää aiheen ajankohtaisuutta, sillä uudessa Verohallinnon ohjeistuksessa on tarkennettu esimerkiksi kulutushyödykkeiden myynnin verovelvollisuutta.</p> <p>Ohjeistuksesta tuli 24-sivuinen tiivistelmä verotuksesta, johon kokosin yhdistystoimintaa hyödyntävää tietoa. Pääasiallisina aiheina ohjeistuksessa olivat yhdistysten tuloverotus sekä verotuksen osalta palkkahallintoon liittyvät asiat. Nämä siksi, että koen varsinkin näiden aihealueiden tiedon hyvin puutteelliseksi seuratoimijoiden keskuudessa.</p> <p>Työn tekeminen eteni aikataulussa sekä lähteitä oli kiitettävästi käytössäni, joten tiedon hakeminen ei tuottanut ongelmaa. Ohjeistusta piti ennemminkin tiivistää, jottei siitä tulisi liian pitkä ja lukijan mielenkiinto ei katoaisi. Ohjeistukseen lisätyt ”tietoiskulaatikot” väreillä korostettuina lisäsivät mielestäni ohjeistuksen mielenkiintoa.</p>			
Avainsanat yleishyödyllisyys, verotus, yhdistys, verovelvollisuus			

Field of Study Social Sciences, Business and Administration			
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration			
Author(s) Anne Kolari			
Title of Thesis Taxation of a non-profit organization- what volunteers in sport associations have to know about taxation?			
Date	16.12.2014	Pages/Appendices	50
Supervisor(s) Liisa Martikainen			
Client Organisation /Partners Pohjois-Savon liikunta ry			
<p>Abstract</p> <p>The purpose of my thesis was to create taxation guidance for sports associations. The idea for this kind of advisory source arose from my internship place where I did accounting and payroll for sports associations. I met volunteers during my placement who were not aware of taxation and aspect affecting associations' taxation. which highlighted the need for this kind of research.</p> <p>I aspired to find relevant information on associations' taxation for volunteers in sports associations. I also aspired to visualize the guide so that important knowledge would be easy to find. To use colours indicating corresponding sections makes the guide easier to read. An important source in my thesis is the new regulations for non-profit associations from the Finnish tax administration. The new regulations elaborate for example on the sale of commodities by non-profit associations.</p> <p>The guide has 24 pages and it summarizes taxation for non-profit associations. The main topics in the guide are income taxation and information on payroll administration in taxation. The information is presented in a compact form to maintain readers' interest, further facilitated by the short highlighted information boxes in the text.</p>			
Keywords non-profit organization, taxation, association, taxpayer			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	YHDISTYS.....	8
2.1	Yhdistystoiminnan historiaa	9
2.2	Yhdistyksen perustaminen ja lakkauttaminen	10
2.3	Yhdistyksen hallinto	12
2.4	Hallituksen tehtävät ja toiminta.....	12
2.5	Tilintarkastus ja toiminnantarkastus	13
2.6	Yhdistysten taloudellinen toiminta	15
3	YHDISTYKSEN KIRJANPITO JA TILINPÄÄTÖS	16
3.1	Kirjanpidon dokumentit	17
3.2	Tilinpäätös.....	18
3.3	Toimintakertomus	20
3.4	Kirjanpidon merkitys verotuksessa	21
4	YLEISHYÖDYLLISEN YHDISTYKSEN VEROTUS	22
4.1	Verovelvollisuus ja verovapaat tulot	22
4.2	Elinkeinotoiminta	24
4.3	Verotuksen erityiskysymyksiä.....	26
4.4	Talkootyö	26
4.5	Verohuojennus, ilmoitusvelvollisuus ja luottamuksensuoja	28
4.6	Ennakkotieto	29
4.7	Veroilmoitus	30
4.8	Muut ilmoitukset	31
4.9	Arpajaisvero	33
4.10	Kiinteistön tuottama tulo	33
5	ARVONLISÄVERO	36
5.1	Vapaaehtoinen arvonlisäverovelvollisuus	37
5.2	Arvonlisäveron kirjanpidolliset ja taloudelliset vaikutukset.....	38
6	ENNAKKOPERINTÄ	39
6.1	Ennakkonpidätys ja sosiaaliturvamaksu	40
6.2	Verovapaat kustannusten korvaukset	40

6.3	Urheilijan palkkio	42
6.4	Stipendit ja apurahat.....	42
6.5	Ennakonkanto ja ennakkovero	44
7	YHTEENVETO.....	45
7.1	Ohjeitus	45
7.2	Pohdinta.....	45
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	47

1 JOHDANTO

Seurojen toiminta on vuosien saatossa laajentunut ja muuttunut jopa enemmän ammattimaiseksi ja seuroissa toimii jopa palkattua henkilöstöä. Tällöin verottajaa kohtaan tulee esille velvoitteet muun muassa ennakonpidätyksen ja sosiaaliturvamaksun suorittamisesta. Lisäksi urheiluseurojen toiminnan kasvaessa tarvitaan yhä enemmän varallisuutta, jota hankintaan eri varainhankinnan muodoilla. Jotta veronmaksuvelvollisuudelta vältyttäisiin, tulee huomiota kiinnittää eri verolakien säädöksiin. Tässä työssä on käyty läpi niistä tärkeimmät ja merkittävimmät.

Tässä opinnäytetyössäni esittelen pääasiassa yleishyödyllisen yhteisön verotusta ja siihen liittyviä toimenpiteitä kuten kirjanpidon hoitamista. Keräämäni tiedon pohjalta toteutin verotusohjeistuksen urheiluseuroille. Kirjanpidon avulla tuotetaan raportteja, jotka vaikuttavat merkittävästi yleishyödyllisen yhteisön verotukseen. Kaiken pohja yleishyödyllisten yhteisöjen verotuksessa on kuitenkin se, onko yhteisö lain näkökulmasta yleishyödyllinen. Jos ehdot täyttyvät, katsotaan yhteisö tällöin yleishyödylliseksi ja ovat tällöin pääasiassa vapautettu tuloverotuksesta. Yleishyödyllistä yhteisöä koskevista laista yhdet tärkeimmistä ovat yhdistyslaki ja tuloverolaki. Yhdistyslaki antaa määräyksiä toiminnalle esimerkiksi säännöille ja hallinnolle kun taas tuloverolaki puuttuu enimmäkseen yhteisön tuloihin ja niiden veronalaisuuteen.

Idea tämän opinnäytetyön toteuttamiseen tuli harjoittelupaikastani Pohjois-Savon Liikunta ry:stä, jossa työskentelin yhdistetysten kirjanpidon ja palkanlaskennan parissa. Työskennellessäni huomasin, että seuratoimijoiden keskuudessa tietämys verotuksesta oli melko vähäistä. Tästä seurasi lisää työtä kirjanpitäjälle, joka hoiti puutteellisen tietouden aiheuttamia seurauksia esimerkiksi kirjanpitoa tehtäessä. Lisäksi sain huomata, että tietämättömyydestä johtuen osa seuroista oli saanut veroseuraamuksia. Joillakin oli myös hoitamatta työnantajan suoritteita verottajalle, koska he eivät tiedeneet, mistä ja miten ne hoidetaan. Sen vuoksi päätin toteuttaa napakan tietopaketin verotuksesta, joka on kohdennettu juuri urheiluseuroissa toimiville vapaaehtoisille.

Tavoitteenani oli saada aikaan selkeä ja mahdollisimman paljon hyödyllistä tietoa antava ohjeistus urheiluseuroille. Ohjeistuksessa selvennetään verolakeja sekä verottajan uutta ohjeistusta yleishyödyllisille yhteisöille. Seuratoimijoiden on varmasti vaikeaa ja ehkä turhauttavaakin lukea lakia ja verottajan tekstiä, joten ohjeistuksen pohjalta pitäisi saada selkeä ja tarpeellinen tieto yhdistysten verottamisesta. Toimeksiantajaltani ei tullut varsinaisia ohjeita millainen ohjeistuksen tulisi olla, vaan toteutuksesta vastasin itse melko suurelta osin itse.

Varsinaista tutkimusmenetelmää työssäni ei ole käytetty. Kuitenkin havainnoinnin avulla sekä työharjoittelun ja kesätyön aikana sain selville seurojen keskuudessa esiintyviä verotuksen ongelmiakohtia. Myös Pohjois-Savon Liikunnan järjestemässä verotuskoulutuksessa sain selville seurassa toimijoiden esittämien kysymysten avulla, millaista tietoa seuroissa kaivataan. Lisäksi kesätyön aikana minulle esitettiin kysymyksiä suoraan sähköpostilla, joissa kysyttiin neuvoa esimerkiksi ennakonperintään liittyen. Tällä tavoin sain kerättyä käytännönläheisesti materiaalia siitä, mitä tietoa ohjeis-

tukseen erityisesti kaivattaisiin. Havainnoinnin olikin hyvä tapahtua pitkällä aikavälillä, jotta tietoa saisi riittävästi.

Varsinaisessa ohjeistuksessa tärkeimpiä aihealueita ovat elinkeinoverotus ja ennakoperintä, koska nämä sisältävät paljon urheiluseurojenkin tarvitsemaa tietoa. Lisäksi paneuduin yleishyödyllisten yhteisöjen verotuksen erityispiirteisiin, joista yksi urheiluseuroja koskeva on urheilijan palkkio. Myös varainhankinta ja kulutustavaraoiden myynti ovat tärkeitä aiheita urheiluseuroja ajatellen. Lähteinä on käytetty paljon kirjallisuutta sekä ajankohtaista heinäkuussa 2014 ilmestynyttä uutta Verohallinnon ohjeistusta yleishyödyllisille yhteisöille. Oleellisen tiedon etsiminen ja ajankohtaisten lähteiden käyttö on tässä työssä tärkeässä roolissa.

2 YHDISTYS

Yhdistykset kuuluvat kolmanteen sektoriin ja näin ollen niillä onkin hyvä mahdollisuus toimia julkisten palveluiden täydentäjänä. Yhdistykset ovat myös tukemassa hyvinvointivaltion palveluiden toimivuutta, koska julkinen sektori on joutunut säästösyistä karsimaan palveluitaan. Yhdistystoiminta on vuosien saatossa kasvattanut merkitystään yhteiskunnassa muun muassa elintason nousun seurauksena. Ihmisillä on ollut varaa sijoittaa enemmän rahaa harrastuksiinsa, jonka vuoksi yhdistyksiin on tullut enemmän toimijoita. (Myrsky 2014, 13-14.) Yhdistykset ovat perinteisesti keskittyneet harjoittamaan vapaamuotoista harrastustoimintaa sekä tutkimus- ja kehittämistyötä ja kouluttamista. Suomalaisista jopa neljä viidestä onkin jäsenenä jossakin yhdistyksessä. (VM 2009, 15.)

Ensimmäiset urheiluseurat perustettiin jo 1800-luvulla. Vuonna 2005 silloisen Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry:n (nykyisin Valo ry) tekemässä selvityksessä kerrotaan Suomessa tuolloin olleen noin 9 000 liikunta- ja urheiluseuraa, jotka saivat toimintaansa avustuksia kunnilta. Yhdistysrekisteriin on kuitenkin kirjattu noin 20 000 liikunnan ja urheilun piiriin kuuluvaa seuraa ja 1990-luvun alusta lähtien seuroja on tullut lisää yli 4 000. Urheiluseuroissa toimivia suomalaisia on arviolta noin 1,5 miljoonaa. (VM 2009, 15.)

Yleishyödyllisen yhteisön tavoitteena ei ole tuottaa voittoa vaan aikaanaada toiminnallaan yleishyödyllistä toimintaa, kuten esimerkiksi harrastustoimintaa. Yleishyödyllisiä yhteisöjä on Suomessa perustettu moniin tarkoituksiin, yhtenä suurena osana urheilun parissa toimivat urheiluseurat. Patentti- ja rekisterihallituksen tietojen mukaan Suomessa on noin 135 000 rekisteröitynyttä yhdistystä. Vastavaasti urheiluseuroissa toimivien vapaaehtoisten määrän Valo ry:n julkaisussa ”Urheiluseurat 2010-luvulla” kerrotaan olevan vuositasolla noin 500 000. Ei siis ihme, että seuroissa toimivista vapaaehtoisista löytyy monen ammattikunnan osaajaa, mutta kaikki eivät tunne verotuksen saloja. (Mäenpää ja Korkatti 2012.)

Yhdistyksen yhtiöstä erottaa pääasiassa se, ettei yhdistykseen voida valita liittyviä jäseniä toisin kun yhtiöön voidaan päättää sen omistajat (Perälä ja Perälä 2006, 20.). Yhdistyksen jäseniä voivat olla yksittäiset henkilöt tai toiset yhdistykset, jolloin yhdistystä kutsutaan liitoksi, keskusliitoksi tai aluejärjestöksi. Lisäksi yhdistykselle on ominaista aatteellisuus, joka on melko laaja käsite. Aatteellisuus voi olla esimerkiksi yhteisten etujen ajamista ammattiyhdistyksissä tai harrastuneisuutta kuten esimerkiksi urheiluseuroissa. Aatteellisuuteen ei kuulu taloudellisen edun tavoittelu. (Yhdistystieto.)

Kun yhdistys ei ole niin sanotusti aatteellinen, sen tarkoituksena on taloudellisen hyödyn tuottaminen jäsenistölle ja sen toiminta on pääasiassa taloudellista. Aatteellisten yhdistysten joukkoon eivät kuulu myöskään uskonnolliset yhdyskunnat. Suomessa on myös lainsäädäntöön perustuvia niin sanottuja julkisoikeudellisia yhdistyksiä, joiden tarkoituksena on hoitaa julkiselle vallalle kuuluvia tehtäviä. Tämän kaltaiset yhdistykset eivät myöskään ole aatteellisia. Tällaisia yhdistyksiä ovat esimerkiksi Suomen Punainen Risti ja yliopistojen- ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnat. (Loimu 2013, 10-11.)

Jokaisella on Suomessa yhdistymisvapaus, joka on määritelty Suomen perustuslaissa. Yhdistymisvapaus on niin Suomen kansalaisilla kuin maahanmuuttajilla sekä Suomessa oleskelevilla ulkomaalaisillakin. Kuka tahansa voi siis perustaa yhdistyksen, mutta sen tarkoitus ei saa olla lainvastainen. (Loimu 2013, 12.) Yhdistyslain ensimmäisessä luvussa ja 1§ mainitaan, että ”yhdistys ei saa olla lain ja hyvien tapojen vastainen”. Yhdistyslain 3§ mainitaan kielletyistä yhdistyksistä, joita ovat sotilaalliseen tapaan järjestetyt yhdistykset. (Yhdistyslaki 1989, §1, §3.) Kuitenkin ampumaseuran perustamiseen tarvitaan aluehallintoviraston lupa (Loimu 2013, 12).

Yhdistymisvapauteen liittyy käsite yhdistysautonomia, joka tarkoittaa yhdistyksen vapautta päättää itse omista asioistaan. Tähän kuuluvat esimerkiksi vapaus päättää jäsenistään ja mihin toiseen yhdistykseen se mahdollisesti kuuluu. Omasta tahdostaan yhdistys voi luopua myös itsemääräämisoikeudestaan. Joissakin tapauksissa esimerkiksi avustusten anomiseen tarvitaan yhdistyksen asiakirjoja kuten toimintakertomusta ja tilinpäätöstietoja, jolloin yhdistyksen katsotaan luopuneen itsemääräämisoikeudestaan. Yhdistys luopuu itsemääräämisoikeudestaan myös siinä tapauksessa, jos se liittyy toiseen yhdistykseen. (Loimu 2013, 12-13.)

Suomen yhdistysrekisteri perustettiin vuonna 1919. Samana vuonna säädettiin myös laki yhdistysten rekisteröinnistä. Tällä hetkellä voimassa oleva yhdistyslaki on vuodelta 1989. Yhdistysrekisteriä ylläpitää Suomen Patentti- ja rekisterihallitus, PRH. Patentti- ja rekisterihallituksen yhteen tulosalueeseen kuuluu Yhdistys- ja säätiöasiat, joiden tehtävä on huolehtia yhdistysrekisterin ylläpidosta sekä rekisteriä uskonnollisista yhdyskunnista. Kyseinen tulosalue hoitaa rekisteröinnin ja muutositmoitukset, antaa tietoa ja neuvoja rekisteristä sekä neuvoa yhdistyslain noudattamisessa ja rekisteröintiin liittyvissä kysymyksissä. (Patentti- ja rekisterihallitus.)

2.1 Yhdistystoiminnan historiaa

Suomen yhdistysten syntyyn on merkittävästi vaikuttanut sadan vuoden takaiset historialliset tapahtumat. Suurlakon seurauksena vuonna 1905 keisari Aleksanteri Suomenmaan Suurruhtinas taipui uudistuksiin, jota vaadittiin Venäjän tappion vuoksi. Vapausmanifestilla, joka annettiin marraskuun 4., Suomen venäläistymiseen johtaneet toimet peruutettiin keisarin toimesta. Senaatti sai tehtäväkseen tällöin järjestää sellaiset säännökset, että kansalaisten sanan-, kokoontumis- ja yhdistysvapaus turvattaisiin. Keisari kieltäytyi hyväksymästä yhdistyslakia kolme kertaa pari vuotta kyseisen tapahtuman jälkeen. Monien tapahtumien jälkeen kuitenkin Suomen tasavalta sai yhdistyslain ja yhdistysrekisterin. Vuonna 1907 kaksi ensimmäistä yhdistystä sai alkunsa. Näiden yhdistysten tehtävänä oli toimia työmarkkinoilla edistämässä jäseniensä etuja ja niiden valvontaa. (Patentti- ja rekisterihallitus.)

Yhdistyslaki tuli voimaan vuonna 1919, jolloin aiemmin säädetyt yhdistymisvapaussäädökset tulivat lain muotoon. Ensimmäinen yhdistyslaki koski yksinkertaisia yhdistyksiä, joissa jäsenenä oli pelkästään yksityishenkilöitä. Tämän jälkeen yhdistyslaki koki muutoksia maailmansotien aikana. Lakia muutettiin monipuolisemmaksi, kielletyistä ja luvanvaraisista yhdistyksistä tuli omat säädökset sekä

lakkauttamista koskevaan säädökseen tehtiin tarkennuksia. Yhdistyslaki on kokenut muutoksia myös toisen maailmansodan jälkeenkin, mutta merkittävin muutos tuli voimaan vuonna 2010. Tällöin yhdistyslaissa olevaa toiminnantarkastuksen sisältöä muutettiin keveämmäksi. (Halila ja Tarasti 2011, 4-10.)

2.2 Yhdistyksen perustaminen ja lakkauttaminen

Yhdistystä perustettaessa jäseniä tulee olla vähintään kolme ja perustajana olevan luonnollisen henkilön tulee olla vähintään 15-vuotias. Perustajana voi olla myös toinen yhdistys tai säätiö. Erillisessä perustamiskokouksessa tulee laatia perustamiskirja, josta tulee selvitä aikomus perustaa yhdistys, yhdistyksen nimi sekä hyväksytyt säännöt. Vähintään kolmen perustajan tulee allekirjoittaa perustamiskirja (Vierros, Pöyhönen, Kallio 2010, 27).

Yhdistyslain 2 luvussa 8 pykälässä on säädetty mitä yhdistyksen säännöissä tulee vähintään mainita. Säännöistä tulee lain mukaan selvitä

- yhdistyksen nimi
- kotipaikkana oleva Suomen kunta,
- tarkoitus ja toimintamuodot
- jäsenten jäsenmaksujen suoritusvelvollisuus sekä muut maksut
- hallituksen jäsenten, tilintarkastajien ja toiminnantarkastajien määrä
- tilikausi
- milloin hallitus, tilintarkastajat ja toiminnantarkastajat valitaan
- tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapaudesta päättäminen
- missä ja miten yhdistyksen kokous on kutsuttava koolle
- yhdistyksen varojen käyttö, jos yhdistys purkautuu tai lakkautetaan (Yhdistyslaki 1989, 2:§8.)

Laissa on siis säädetty vain vähimmäisedellytykset yhdistyksen säännöille, mutta mikäli mahdollista, tulisi yhdistyksen laatia myös muita kriteereitä sääntöihinsä. Näitä voivat olla esimerkiksi jäsenistöön liittyvät kriteerit. Näitä voivat olla muun muassa harrastuneisuus tai ammatti. (Vierros ym. 2010, 28.)

Yhdistys voi olla joko rekisteröitynyt tai rekisteröimätön. Rekisteröitynyt yhdistys on yleishyödyllinen yhdistys sekä oikeushenkilö. Oikeushenkilönä yhdistys voi tehdä erilaisia sitoumuksia omissa nimissään ja toimia oikeudessa vireillepanijana tai vastaajana. Yhdistyksen rekisteröityminen merkitään patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteriin (Loimu 2013, 14.). Rekisteröimätön yhdistys ei ole oikeushenkilö, joten sitoumusten allekirjoittajat vastaavat niistä kun omistaan (Loimu 2013, 17). Lakisääteisten sääntöjen lisäksi yhdistyksen säännöissä mainitaan usein jäsenyyden velvoitteista ja edellytyksistä, nimenkirjoitusoikeudesta ja hallituksen tehtävistä (Loimu 2013, 24).

Yhdistys voidaan lakkauttaa laissa säädetyin edellytyksin. Yhdistyslain 8 luvussa ja 43 § mainitaan syitä yhdistyksen lakkauttamiselle. Yhdistys voidaan lakkauttaa, jos se toimii selkeästi lakia tai hyviä

tapoja vastaan, yhdistys toimii vastoin sääntöjen määräyksiä tai jos se toimii ilman yhdistyslain 4§ määrättyä ampuma-aselupaa. Lakkauttaminen laitetaan vireille syyttäjän, Poliisihallituksen tai jonkun yhdistyksen jäsenen kanteesta. Yhdistykselle voidaan antaa myös varoitus. (Yhdistyslaki 1989, 8:§4.)

2.3 Yhdistyksen hallinto

Ainoa lakisääteinen elin yhdistyksissä on hallitus. Sen tehtävänä on lain ja sääntöjen puitteissa huolehtia yhdistyksen asioista. Hallituksen tehtäviin kuuluu huolehtia kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon järjestämisestä luotettavalla tavalla. Tämä kohta lisättiin uudistuneeseen yhdistyslakiin vuonna 2010. Hallituksen tehtävä on lisäksi edustaa yhdistystä ja hoitaa yhdistyksen käytännön toimia. (Vierros ym. 2010, 29.) Hallitusta sitovat ja sen toimintaa ohjaavat muun muassa yhdistyslaki, verolaki, kirjanpitolaki ja muut Suomen lait. Hallituksen tehtävistä määrätään usein yhdistyksen säännöissä. Lain mukaan hallituksen tulee hoitaa asioitaan huolellisesti. (Loimu 2013, 48.)

Lain mukaan yhdistyksen hallituksessa tulee olla puheenjohtaja. Puheenjohtaja ei saa olla vajaavaltaisen eli hänen täytyy olla vähintään 18-vuotias eikä holhouksen alla. Hänen asuinpaikkansa tulee olla Suomessa, mutta tästä voidaan poiketa Patentti- ja rekisterihallituksen luvalla. Muiden hallituksen jäsenten tulee olla vähintään 15-vuotiaita. Hallituksen jäsentä ei saa olla asetettu konkurssiin. (Yhdistyslaki 1989, §36.)

Hallituksen kokoonpano ja toimikausi voi vaihdella. Näistä voidaan päättää yhdistyksen säännöissä, joissa esimerkiksi hallituksen koko voidaan päättää joko kiinteäksi tai liukuvaksi. Hallituksen koko on kiinteä, jos säännöissä on määrätty hallituksen jäsenten enimmäismäärä. Liukuva hallituksen koko on silloin, kun ennen hallituksen valintaa päätetään aina myös sen jäsenmäärästä. Toimikauden pituus määrään usein yhdistyksen säännöissä, mutta yleensä yksi kausi on yhdestä kahteen vuotta. Jos toimikausi kestää vain vuoden, on säännöissä hyvä mainita kuka on milloinkin erovuorossa. Jos säännöissä ei ole muuta mainintaa, hallituksen toimikausi alkaa heti valinnan jälkeen. (Loimu 2013, 47.)

Loimun (2013, 48) mukaan hallituksen jäsen on samalla lailla yhdistyksen jäsen kun sen muutkin jäsenet, mutta häntä koskee tiukemmat säädökset muun muassa esteellisyydestä. Yhdistyslain 8 luvun 37§ mukaan hallituksen jäsen on esteellinen osallistumaan sellaisen asian käsittelyyn, jossa hänen oma etunsa ja yhdistyksen etu ovat ristiriidassa. Hallituksen jäsen voi erota hallituksesta milloin vain ilmoittamalla erohalustaan hallituksen puheenjohtajalle. Eronneen tilalle valitaan uusi henkilö toimikauden loppuun saakka. Uuden henkilön valinta tehdään joko sääntömääräisessä tai ylimääräisessä kokouksessa. (Loimu 2013, 47-48.)

2.4 Hallituksen tehtävät ja toiminta

Hallitus tekee päätöksiä kokouksissaan, joissa kaikilla hallituksen jäsenillä on yksi ääni käytettävissä, puheenjohtaja mukaan lukien. Puheenjohtaja voi kutsua hallituksen koolle kun hän sen tarpeelliseksi katsoo. (Loimu 2013, 50.) Kokoustavoista olisi hyvä olla maininta yhdistyksen säännöissä, koska laissa siitä ei ole omia säädöksiä. Lain mukaan ei siis ole välttämätöntä pitää pöytäkirjaa, mutta hyvän hallintotavan mukaan se olisi kuitenkin suotavaa kirjata pöytäkirjaan esimerkiksi talouteen liittyvät päätökset. (Vierros ym. 2010, 29.)

Yhdistyksen hallituksella on myös lakisääteisiä tehtäviä. Jäsenluettelon ylläpitäminen on hallituksen tehtävä. Jäsenluettelon pitäminen on myös laissa säädetty velvoite. Hallituksen tehtäviin kuuluu pitää ja kutsua koolle sääntömääräiset kokoukset. Äänestyksen ja pöytäkirjojen laatiminen teknisesti toteuttaen kuuluu hallitukselle. Hallituksen tehtävänä on myös edustaa yhdistystä esimerkiksi oikeudessa. Hallitus huolehtii myös siitä, että kirjanpito on järjestetty lain ja asetusten mukaisesti. Hallituksen tehtävä on luovuttaa yhdistys konkurssiin, jos velat ovat suuremmat kuin olemassa olevat varat. Hallitus avustaa tilin- ja toiminnantarkastajia eli pääasiassa huolehtii siitä, että aineisto on riittävän ajoissa tarkistettavana. Hallituksen jäsenet allekirjoittavat myös tilintarkastuksen ja huolehtivat tilinpäätöksen laatimisesta. (Loimu 2013, 51-53.)

Puheenjohtajalla on oma merkityksensä hallituksessa. Puheenjohtajan tehtävänä on huolehtia käsiteltävistä asioista siten, että ne ovat huolella valmisteltuja. (Perälä ja Perälä 2006, 335). Hän johtaa hallituksen ja toimihenkilöiden työskentelyä. Puheenjohtaja jakaa tarvittaessa tehtäviä toimihenkilöille, koska hallitus ei välttämättä pysty kaikkea hoitamaan. (Loimu 2013, 68.) Yhdistyslain mukaan puheenjohtajan on huolehdittava myös siitä, että kokouksissa tehdyistä päätöksistä laaditaan pöytäkirja (Yhdistyslaki 1989, 5:§31).

Yhdistyksissä on määritelty hallitukselle tiettyjä vastuita, koska hallituksessa työskentely on hyvin vastuullinen tehtävä. Yhdistyslain 6 luvun ja 39 pykälässä on kerrottu hallituksen jäsenten vahingonkorvausvelvollisuudesta. Pykälän mukaan hallituksen jäsen, toimihenkilö tai toiminnantarkastaja on velvollinen korvaamaan tahallisesti ja huolimattomasti aiheuttamansa vahingon yhdistykselle. (Yhdistyslaki 1989, 6:§39.)

2.5 Tilintarkastus ja toiminnantarkastus

Yhdistyksillä on Yhdistyslain 6 luvun ja 38 § mukaan oltava toiminnantarkastaja, jos tilintarkastajia ei ole valittu. Toiminnantarkastajan on oltava luonnollinen henkilö ja hänellä tulee olla riittävä taloudellinen ja oikeudellinen asiantuntemus yhdistystoimintaan liittyen. Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai toimintakelpoisuudeltaan rajoitettu henkilö ei ole sovelias yhdistyksen toiminnantarkastajaksi. (Yhdistyslaki 1989, 6:§28.)

Toiminnantarkastajan tehtävänä on tarkastaa yhdistyksen talous sekä hallinto ja antaa tästä kirjallinen toiminnantarkastuskertomus. Toiminnantarkastuskertomus luovutetaan yhdistyksen tilinpäätöksen hyväksyvälle kokouksen henkilöstölle. Jos yhdistyksen toiminnassa katsotaan rikotun sääntöjä tai lakia, tästä tulee mainita toiminnantarkastuskertomuksessa. (Yhdistyslaki 1989, 6:§28.)

Loimu (2013, 110) korostaa, että toiminnantarkastajan olisi hyvä kiinnittää huomiota tilinpäätöksen ja hallinnon lisäksi myös koko yhdistystä koskevaan hallintoon ja kirjanpitoon. Hallinnon osalta tarkastuksen kohteita ovat kokoukset ja hallituksen toiminta. Tärkeää kokousten tarkastamisessa on se, että sääntömääräiset kokoukset on pidetty ja niissä on käsitelty sääntömääräiset asiat. Toimin-

nantarkastajan olisi hyvä myös tarkastaa se, onko yhdistys toiminut lain ja sääntöjen puitteissa sekä onko yhdistyksen pöytäkirjat laadittu ja tarkastettu asianmukaisella tavalla.

Hallituksen toiminnan tarkastaminen on myös tärkeä osa toiminnantarkastajan tehtäviä. Tarkastuksen kohteita hallituksen kohdalla ovat muun muassa hallituksen kokoukset, tehdyt päätökset ja sekä asiat, jotka hallituksen tulee käsitellä. Näitä asioita ovat muun muassa jäsenluettelon ylläpitäminen, kirjanpidon ja laskujen maksun hoitaminen sekä laissa määrättyjen velvollisuuksien hoitaminen. (Loimu 2013, 111.)

Toiminnantarkastajan tulee kiinnittää huomiota tilinpäätöksen lisäksi koko kirjanpidon ja talouden hoitamiseen. Tarkastamisen kohteita ovat esimerkiksi käteiskassa ja pankkitilit, joista tärkeää on verratta tilien saldoa kirjanpidon vastaavaan saldoon. Myös käteiskassa ja pankkitilin saldo ja näiden käyttö tulisi selvittää. Palkkahallinnon osalta palkkojen, palkkioiden ja muiden kulukorvausten koh- tuullisuus tulisi tarkastaa sekä lisäksi se, ovatko nämä hallituksen päätöksen mukaisia. Lisäksi tulisi selvittää, onko lakisääteisen velvollisuuksien (ennakonpidätys, sosiaaliturvamaksut, eläkevakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksut) suoritettu asianmukaisesti. Kirjanpitoa tarkastaessa toiminnantarkas- taja selvittää antaako se todellisen kuvan yhdistyksen toiminnasta, tositteiden täsmällisyys, vientien kirjaaminen sekä onko tilinpäätös laadittu kirjanpitolain ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. (Loimu 2013, 111.)

Jos yhdistykselle on valittu tilintarkastajat, tulee niitä yhdistyslain mukaan olla vähintään yksi ja li- säksi yksi varatilintarkastaja (Perälä ja Perälä 2006, 341). Tilintarkastajien kelpoisuudesta on säädet- ty tarkemmin tilintarkastuslaissa. Tilintarkastuslain 2 luvun ja 3 pykälän mukaan tilintarkastajana ei voi toimia vajaavaltainen, liiketoimintakiellossa tai konkurssissa oleva henkilö. Tilintarkastajalla on myös oltava riittävä taloudellinen osaaminen tarkastettavaan yhdistykseen laajuutta katsoen, jotta hän pystyy hoitamaan tehtävänsä. Vähintään yhdellä tilintarkastajalla on oltava asuinpaikka Euroo- passa. (Perälä ja Perälä 2006, 341.)

Tilintarkastaja on valittava, jos vähintään yksi seuraavista tilintarkastuslain edellytyksistä täyttyy:

1. taseen loppusumma yli 100 000
2. liikevaihto tai muu tuotto yli 200 000
3. palveluksessa yli 3 henkilöä (Tilintarkastuslaki 2007, 2:§4.)

Tilintarkastajan riippumattomuudelle on olemassa omia säädöksiä. Tärkeintä on, että tilintarkastaja ei ole riippuvainen tilintarkastusasiakkaastaan. (Perälä ja Perälä 2006, 344). Tilintarkastuslain 4 lu- vun 25§ on säädökset tilintarkastajan esteellisyydestä. Kyseisen pykälän mukaan tilintarkastaja ei saa olla hallituksen jäsen, palvelussuhteessa yhteisöön, eikä hänellä myöskään saa olla rahalainaa yhteisöltä tai yhteisölle.

2.6 Yhdistysten taloudellinen toiminta

Yleishyödylliset yhdistykset harjoittavat yleensä jossain määrin taloudellista toimintaa, joka tässä tapauksessa tarkoittaa varojen hankkimista varsinaista toimintaa varten. Suomen laissa ei ole säädetty taloudellisesti toimiville yhdistyksille erillisiä säännöksiä tai asetuksia. Kuitenkin yhdistyslaissa on olemassa pykälä, joka säätelee jossain määrin yhdistysten taloudellista toimintaa.

Yhdistyslain 5 pykälässä on säädetty seuraavaa: ”Yhdistys saa harjoittaa vain sellaista elinkeino- tai ansiotoimintaa, josta on määrätty sen säännöissä tai muutoin välittömästi liittyen sen tarkoitukseen taikka on pidettävä taloudellisesti vähäarvoisena”. Yhdistyksen sääntöihin tehdyt rajoitukset määrittelevät paljolti sen, missä laajuudessa yhdistys saa harjoittaa taloudellista toimintaa. Säännöissä ei kuitenkaan tarvitse ennalta määritellä yksityiskohtia sille, millaista toimintaa se saa harjoittaa. Yhdistys voi harjoittaa elinkeino- tai ansiotoimintaa, joka liittyy välittömästi sen säännöissä määritellyyn tarkoitukseen. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää urheiluseuratoimintaa. Yhdistys voi pitää urheilukilpailuja ja pitää niiden yhteydessä esimerkiksi kioskia. (Halila ja Tarasti 2010, 101-102.)

Jos yhdistysten taloudellinen toiminta on laajentunut, siirretään usein perustetulle osakeyhtiölle. Esimerkiksi kuntoutus- ja liikuntatoiminnasta on laajentuessaan tullut selkeää liiketoimintaa, joka voidaan yhtiöittää. Yhdistykset eivät saa tuottaa jäsenilleen ja toimihenkilöilleen taloudellista etua. Taloudellisen edun tuottamista ei kuitenkaan ole kohtuullisten korvausten maksamista jostakin työsuorituksesta. Jotkut yhdistykset, esimerkiksi ammattiyhdistykset, hankkivat välillisesti taloudellista etua jäsenilleen. (Perälä ja Perälä 2006, 24-25.)

3 YHDISTYKSEN KIRJANPITO JA TILINPÄÄTÖS

Kirjanpidon avulla tuotetaan tietoa yhdistyksen taloudellisesta toiminnasta. Kirjanpidolla on oma osansa myös yhdistysten verotuksen määräytymisessä, sillä kirjanpidon tuottamaa tietoa tarvitaan esimerkiksi veroilmoituksen täyttämiseksi. Kirjanpito on yksi ulkoisen laskentatoimen osa-alue, jonka avulla pyritään tuottamaan taloudellista informaatiota muun muassa päätöksenteon tueksi. Tällöin apuna voidaan käyttää myös sisäistä laskentaa. Kirjanpidon perusteella laaditaan myös tilinpäätös. (Perälä ja Perälä 2006, 37.)

Euroopan unioniin liittymisen myötä Suomen kirjanpitolainsäädäntö on muuttunut yhä yksityiskohteisemmaksi. Nämä säädökset eivät kuitenkaan ole vaikuttaneet merkittävästi yhdistysten kirjanpitoon eikä yhdistyksille täten löydy erityisiä omia säädöksiä. Yhdistysten kirjanpidossa on kuitenkin edelleen voimassa kirjanpitolainsäädännön mukaiset yleiset periaatteet sekä kirjanpitolautakunnan omat ohjeistukset. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 16.)

Kirjanpitolain 1 luvussa ja 1 pykälässä mainitaan kaikkien sellaisten jotka harjoittavat liike- tai ammattitoimintaa, olevan kirjanpitovelvollisia. Kyseisen pykälän mukaan myös yhdistykset ovat kirjanpitovelvollisia. Yhdistyksen on pidettävä kirjanpitolain mukaan kahdenkertaista kirjanpitoa eli liiketapahtumat tulee kirjata kahdelle eri tilille yhtä suurina. (Kirjanpilolaki 1997, 1:§1,§2.)

Kirjanpidolle voidaan määritellä useita eri tehtäviä. Pääasiassa kirjanpito kuvaa jonkun talousyksikön rahaprosessia. Aatteellisella yhteisöllä kirjanpidon tehtäviä ovat erilläänpitotehtävä, tuloslaskentatehtävä ja hyväksikäyttötehtävä. Kirjanpidon avulla pyritään pitämään erillään tulot, menot, omaisuus ja pääomat erillään toisesta talousyksiköstä. Tällöin kysymyksessä on erilläänpitotehtävä. Kirjanpidon tuloslaskentatehtävässä luodaan perustaa tilinpäätökselle ja tallennetaan juoksevasti taloudellisia tapahtumia. Hyväksikäyttötehtävässä kirjanpidon avulla tuotetaan informaatiota ulkoista ja sisäistä päätöksentekoa, suunnittelua ja valvontaa varten. (Perälä ja Perälä 2006, 75.)

Kirjanpitolautakunta (KILA) on antanut yhdistysten kirjanpitovelvollisuuden alkamispäivästä. Yhdistyksillä KILAn 1757/2005 lausunnon kirjanpitovelvollisuus alkaa siitä päivästä kun perustamiskirja on allekirjoitettu. Myös rekisteröimätön aatteellinen yhdistys on kirjanpitovelvollinen sillä yhdistyslaki koskee myös rekisteröimättömiä yhdistyksiä. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013,16.)

Koska yhteisöjä koskevat kirjanpitolain määräykset, tulee sen myös noudattaa kirjanpitolain 1 luvun ja 3 pykälän mukaista hyvää kirjanpitotapaa. Tämän lisäksi keskeistä on tulon ja menon kirjaaminen suoriteperusteisesti. Tositteiden ja kirjanpidon tulee täsmätä täydellisesti toisiinsa sekä pääkirjanpidon kanssa. Tätä kutsutaan nimellä audit trail eli kirjausketju. Pääkirjanpidolla tulee olla täydellinen yhteys myös tuloslaskelmaan ja taseeseen. (Vierros ym. 2010, 42.)

3.1 Kirjanpidon dokumentit

Yksi tärkeimmistä kirjanpidon dokumenteista on tililuettelo. Kirjanpitolain 2 luvun ja 2 pykälän mukaan tilien tulee pysyä sisällöltään samana. Tililuettelo selventää sitä, mitä kullekin tilille on kirjattu. Kirjausketjun säilymisen kannalta tililuettelon ylläpitäminen on tärkeää. KILAn yleisohjeen mukaan tililuettelon muutokset tulee ilmestää itse tililuettelosta tai jostakin muusta vastaavasta dokumentista, jossa on selvittävä muutoksen päivämäärä ja tehty muutos. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 17-18.)

Tärkeisiin dokumentteihin kuuluvat myös päivä- ja pääkirja. Päiväkirja (peruskirjanpito) täyttää kirjanpitolain vaatimuksen aikajärjestykseen kirjaamisesta ja pääkirja (pääkirjanpito) taas vaatimuksen asajärjestykseen kirjaamisesta. Käteissuoritukset on kirjattava kirjanpitoon välittömästi aikajärjestyksessä ja päiväkohtaisesti. (Yhdistyksen ja säätiön kirjanpitomalli 2013,19.) KILAn yleisohjeessa kirjanpidon menetelmistä ja aineistoista sanotaan, että peruskirjanpidon aikajärjestyksen asettamisen peruste voi olla joko tapahtuma-ajankohta tai tositenumero (Kirjanpitolausunto 2011,13).

Peruskirjanpitoa voidaan pitää myös pankilta saatuja tiliotteita, jos ne saadaan vähintään kuukausittain. Tällöin tulee laatia yhdistelmätosite pääkirjaa varten. Kirjanpidossa tulee tehdä myös täsmäytyksiä. Osakirjanpito tulee täsmäyttää pääkirjanpitoon vähintään kerran tilikaudessa. Täsmäytyksen tarkoituksena on poistaa kirjausvirheet ja varmistaa että kaikki liiketapahtumat on kirjattu kirjanpitoon. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 20-21.)

Kirjanpidossa tärkeässä asemassa ovat tositteet. Niiden avulla saadaan liiketapahtuma kirjattua kirjanpitoon sekä todennettua. Kirjanpitolain 2 luvun, 5 pykälän ja 1 momentin mukaan kirjanpidon kirjausten tulee perustua tositteeseen, joka on päivätty ja numeroitu. Jos liiketapahtuman kirjaus ei selviä pääkirjanpidosta, tulee tositteessa olla merkittynä, mitä tilejä on käytetty. Tositenumerointi auttaa halutun järjestyksen laatimisessa, kirjanpidon tapahtumien etsinnässä ja yksilöimisessä. Lisäksi tositenumeroinnin avulla saadaan varmistettua kaikkien tositteiden kuuluminen kirjanpitoon, jolloin kirjausketjun on mahdollista toteutua. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 22.)

Kirjanpitolaki edellyttää tositteiden tekemistä itse, jos ulkopuoliselta ei ole mahdollisuutta sitä saada. Kysymyksessä on tällöin muistiotosite, jotka yleensä liittyvät korjaus- ja siirtokirjauksiin. Jotta tosite on kirjanpitoon sopiva, tulee siitä ilmetä sen laatija. KILAn yleisohjeen mukaan tositteesta tulee ilmetä myös ne laskemat, jolla tositteen lopulliseen summaan on päästy. Joskus yhdistysten kohdalla kirjanpitoviennin todentamiseen liittyy jokin viranomaiselta saatu päätös. Kyseinen päätös voi liittyä useaan vientiin, jolloin asiakirjaa ei välttämättä tarvitse todentaa jokaisen viennin yhteydessä vaan voidaan kirjanpidossa viitata kyseiseen asiakirjaan yksilöivästi. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 22.)

3.2 Tilinpäätös

Yhdistysten tilinpäätöksessä on tiettyjä erityispiirteitä verrattuna yritystoiminnan kirjanpitoon. Tuloslaskelman ja taseen muoto on erilainen verrattuna yrityksen vastaaviin ja taseessa omaan pääomaan sisältyvät myös rahastot. Avustukset, varainhankinta, lahjoitukset sekä yleisavustukset muodostavat omat erityispiirteensä luomalla tilinpäätökseen omat ryhmänsä. Myös konsernitilinpäätös on erilainen verrattuna liikeyrityksen konsernitilinpäätösmalliin. (Vierros ym. 2010, 42.)

Kirjanpitolain mukaan tilinpäätös sisältää tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Rahoituslaskelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia kuin julkiset osakeyhtiöt ja ne osakeyhtiöt ja osuuskunnat, joilla kirjanpitolain 3 luvun ja 9 pykälän toisen momentin tiedoissa annettut rajat ylittyvät. Tilinpäätökseen on lisäksi liitettävä toimintakertomus, tase-erittelyt sekä liitetietojen erittely. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadintaa ohjaavat kirjanpitolain sisältämät kolme periaatetta; hyvän kirjanpitoavan noudattaminen, oikean ja riittävien tietojen antaminen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta sekä yleiset tilinpäätösperiaatteet. (Perälä ja Perälä 2006, 78-79.)

Yhdistysten välilissä tuloslaskelman muodossa voi olla jonkin verran eroavaisuuksia. Eroavaisuudet johtuvat eroista yhdistysten toiminnassa. Yhdistysten tuottama tilinpäätösinformaatio on kuitenkin muuttunut viime vuosina yhteinäisempään suuntaan. Toivottavaa olisikin, että yhdistykset noudattaisivat kirjanpitoasetuksen mukaista tuloslaskelman muotoa. (Vierros ym. 2010, 45.) Yhdistysten tuloslaskelma kirjanpitoasetuksen mallin mukaan koostuu pääasiassa varsinaisesta toiminnasta, varainhankinnasta, sijoitus- ja rahoitustoiminnasta sekä satunnaisista eristä. Tilinpäätöksen laadinnassa on hyvä muistaa se, että se antaa oikean ja riittävän kuvan kuluneen tilikauden toiminnasta ja tuloksen syntymisestä. (Vierros ym. 2010, 43.) Kirjanpitoasetuksen 1 luvun ja 3 pykälässä sanotaan varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut voidaan eritellä toiminnanaloittain joko tuloslaskelmassa tai liitetiedoissa. Jos toiminta perustuu pääasiassa kiinteistön hallintaan, voidaan käyttää kirjanpitoasetuksen 4 pykälän mukaista kiinteistön tuloslaskelman mukaista kaavaa. (Kirjanpitoasetus 1997, 1:§3.)

Tuloslaskelman varsinaisen toiminnan osassa esitellään toiminnan tuotot ja kulut. Varsinaisen toiminnan tuottoihin kuuluvat pääasiassa erilaisille hankkeille ja projekteille saadut avustukset. Ne kulut, jotka eivät kuulu varsinaisen toiminnan alle, ovat pääasiassa varsinaisen toiminnan rahoittamiseen käytettyjä kuluja. (Vierros ym. 2010, 46.) Kirjanpitoasetuksen mukaan varsinaisen toiminnan kulut on eriteltävä toimialoittain joko tuloslaskelmassa tai sen liitetiedoissa (Kirjanpitoasetus 1:3.§3).

Varainhankinnan avulla yhdistys hankkii itselleen tuloja varsinaisen toiminnan rahoittamista varten. Pääasiassa varainhankinta koostuu keräyksistä, arpajaisista, myyjäisistä ja muusta vastaavasta toiminnasta. Varainhankintaan kuuluvat myös jäsenmaksut sekä saadut lahjoitukset. Avustukset sitä vastoin esitetään tuloslaskelmassa yleisavustusten tai varsinaisen toiminnan alla. Jos varainhankinnan ja varsinaisen toiminnan tuottojen ja kulujen kohdistaminen on tulkinnanvaraista, tulee lisätiedoissa esitellä lisätietoa kirjaamisperusteista. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 69.)

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuottoihin kuuluvat tuotot omaisuudesta eli saadut osinko-, vuokra- ja korkotuotot. Kuluihin kuuluvat taas vastaavasti sijoitus- ja rahoitustoiminnasta aiheutuneet kuluerät, kuten joita ovat muun muassa hoitovastikkeet sekä niiden lainojen korot, jotka on otettu toimintaa varten. Kuluihin kuuluvat myös sijoitus- ja rahoitusomaisuudesta maksetut verot sekä sijoitusomaisuudesta tehdyt poistot. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 70.)

Viimeisenä tuloslaskelman eränä esitetään satunnaiset tuotot ja kulut. Näitä ovat sellaiset tuotot ja kulut, jotka kuuluvat tavanomaisesta poikkeaviin ja kertaluotoisiin eriin sekä ovat suuruudeltaan olennaisia. Kirjaaminen kyseiseen erään on harvinaista ja tuottoihin saattaa liittyä esimerkiksi suuri arvonlisäveropalautus. Kuluissa voi esiintyä esimerkiksi jonkin toiminnan lopettamisesta aiheutuva kertaluonteinen kustannus. (Vierros ym. 2010, 62.)

Tuloslaskelman erään yleisavustukset kuuluvat yleiset saadut avustukset, jotka eivät liity mihinkään hankkeisiin tai projekteihin. Yleinen avustus on pääasiassa julkisesti saatua rahoitusta toimintaa varten, jota antaa esimerkiksi valtio. Koska yleisavustusten ryhmä esiintyy tuloslaskelman viimeisenä, kuvaa tämä mahdollisesti sitä, että avustukset jakaantuvat yleensä eri toiminnoille yhdistyksen parhaaksi katsomalla tavalla. (Vierros ym. 2010, 62.)

Tilinpäätössiirtoihin sisältyy poistoeron muutos, vapaaehtoisten varausten muutos sekä sidottujen rahastojen muutokset. Poistoeron muutos ja vapaaehtoisten varausten muutos liittyy usein verotukseen, joten ne ovat hyvin harvinaisia eriä yhdistyksessä. (Vierros, Pöyhönen, Kallio 2010, 63). Poistoeron muutokseen liittyvät yleensä joko yli- tai alipoistot, joita syntyy yhdistyksen kohdalla vain jos se harjoittaa elinkeinoverollista toimintaa. Myös vapaaehtoisten varausten muutos liittyy verotukselliseen toimintaan ja sen kirjaaminen edellyttää aina verollista perustetta. (Yhdistysten ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 73.) Sidottujen rahastojen muutokset ovat tuloslaskelman sidottujen rahastojen tuottojen ja kulujen nettosumma (Vierros ym. 2010, 63).

Taseessa erityispiirteitä löytyy tuloslaskelmaa vähemmän, koska kirjanpitoasetuksen tasekaava on tarkoitettu kaikille kirjanpitovelvollisille. Yhdistyksessä on muutamia tase-eriä, jotka eroavat liikeyritysten tase-eristä. Näitä ovat omakatteisten rahastojen varat ja pääoma, sidottujen rahastojen pääoma, vapaiden rahastojen pääoma, peruspääoma sekä toimintapääoma. (Vierros ym. 2010, 63.)

Yhdistyksillä ei ole varsinaista alkupääomaa vaan pääomaa kartutetaan pääasiassa jäsenmaksuilla. Toimintapääoma kuuluu yhdistyksen oman pääoman erään ja siihen kuuluu pääasiassa toiminnan ylijäämää. (Vierros ym. 2010, 64.) Taseen vastattavaa puolelta löytyy erilaisia rahastoeriä. Yleensä rahastojen summat ovat kertyneet mahdollisista aikaisempien vuosien tilikausien ylijäämästä tai mahdollisista saaduista lahjoituksista. Lahjoitusten kohdalla tulee huomioida niiden kertaluoteisuus sekä se, että summa on tuloutettava ensin tuloslaskelmassa ja siirrettävä sitten taseen puolelle. Jos ylijäämät eivät kuulu rahastoihin, tulee niille olla taseessa erä ”edellisten tilikausien ylijäämät”. (Vierros ym. 2010, 71.)

Lahjoitukset kuuluvat pääasiassa omakatteisiin rahastoihin, jotka ovat yhdistyksen taseen yksi erityispiirre verrattuna muiden yritysten vastaaviin. Omakatteisten rahastojen toimintaa on jollakin tavalla säädelty ja ne on pidettävä erillään yhdistyksen muista varoista. Määräykset tulevat kirjanpitoasetuksesta. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 100.) Omakatteisia rahastoja voi pitkään toiminnassa olleilla yhdistyksillä olla paljonkin erilaisia. Omakatteisten rahastojen varoista päättää yleensä yhdistyksen johto. (Vierros ym. 2010, 74.)

Kirjanpitolain 3 luvussa ja 2 pykälässä sanotaan, että ”tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnasta ja taloudellista asemasta”. Tämän vuoksi tilinpäätökseen tulee liittää myös tarpeellisia lisätietoja eli liitetietoja. Liitetiedot tarkentavat tilinpäätöstä, jolloin päästään edellä mainitun lain vaatimuksiin oikeasta ja riittävästä kuvasta. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 116.) Liitetiedoissa esitellään perusteita tilinpäätöksen laadintaperiaatteista eli toisin sanoen arvostus- ja jaksotusperiaatteista. Erityisen tärkeää tämä on juuri aatteellisten yhdistysten kohdalla, koska tilinpäätöksen laadintaperiaatteet eivät ole niin selkeitä kun esimerkiksi osakeyhtiössä. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 117.)

3.3 Toimintakertomus

Yhdistyslaissa ei ole varsinaisia määräyksiä toimintakertomuksen laatimiselle. KILAN ohjeessa toimintakertomuksen laadinnasta (12.9.2006) mainitaan, että yhdistyksen tulisi laatia asiakirja, joka kuvaa muutakin kuin pelkkää yhdistyksen taloutta, eikä se liity kirjanpito-oikeudelliseen toimintakertomukseen. Tällöin yhdistys voi laatia ikäänkuin vuosikertomuksen. (Kirjanpitolautakunta 2006, 43.)

Kirjanpitolain 3 luku 1 pykälä ja 4 momentti määrää tilinpäätökseen liitettäväksi myös toimintakertomuksen. Tämä säännös koskee myös yhdistyksiä. Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa tulee esittää kirjanpitovelvollisen riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita liiketoimintaan vaikuttavia seikkoja sekä arvioitava myös taloudellista asemaa ja yhdistyksen tulosta. Arvioitaessa huomioon on otettava kirjanpitovelvollisen toiminnan laajuus ja sen rakenne, jonka perusteella tietoja on esiteltävä riittävän kattavasti. Lisäksi toimintakertomuksessa on esiteltävä tilikauden olennaisia tapahtumia sekä arvioitava tulevaa kehitystä. (Kirjanpilolaki 1997, 3:1:§4.)

Toimintakertomus voidaan jättää laatimatta, jos kysymyksessä on pieni kirjanpitovelvollinen. Pienen kirjanpitovelvollisen rajat on kerrottu kirjanpitolain 3 luvussa 9 pykälän 2 momentissa. Nämä rajat ovat seuraavat:

- liikevaihto tai muu vastavaa tuotto 7 300 000 euroa
- taseen loppusumma 3 650 000 euroa
- palveluksessa noin 50 henkilöä. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 160.)

Toimintakertomusta ei myöskään tarvitse laatia sellaisen yhteisön, jonka liikelleelaskemat arvopapereit eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteena. (Perälä ja Perälä 2006, 219.)

Koska aatteellisten yhdistysten toimintakertomus on ikäänkuin vapaamuotoinen, sisältää se pääasiassa selvityksen yhdistyksen toimintaperiaatteista ja toiminnan tarkoituksenmukaisuudesta. (Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli 2013, 163.). Toimintakertomuksessa tulisi esittää lisäksi sellaisia seikkoja, joita ei voi nähdä tuloslaskelmasta tai taseesta. Kuitenkin toimintakertomuksen laadinnassa tulisi muistaa, ettei se saa olla kuitenkaan ristiriidassa tilinpäätöksen tietojen kanssa. (Perälä ja Perälä 2006, 221.)

Kirjanpitolakiin on KILA yleisohjeessaan toimintakertomuksesta lisännyt tarkennuksia toimintakertomuksen laadintaan. Kirjanpitolautakunta katsoo, että pieni kirjanpitovelvollinen voi esittää toimintakertomuksessaan kirjanpitolain vaatimuksista olennaisista tapahtumista tilikaudelta, olennaisista tapahtumista tilikauden jälkeen, tulevan kehityksen arvioimista sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta selvityksestä vain ne, mitkä kirjanpitovelvollinen katsoo aiheelliseksi ja tarpeelliseksi. Lisäksi kirjanpitovelvollinen voi esittää toimintakertomuksessaan vapaaehtoisesti numeraalisia tietoja esimerkiksi tunnusluvuista. Vapaaehtoisista on myös riskien ja epävarmuustekijöiden vaikutuksen sekä taloudellisen aseman ja tuloksen arvio. Jos kirjanpitovelvollinen päättää esittää nämä toimintakertomuksessaan, tulee tällöin antaa kaikki lainkohdassa määrätyt tiedot. (Kirjanpitolautakunta 2006, 13-19.)

3.4 Kirjanpidon merkitys verotuksessa

Kirjanpidon useiden tehtävien joukosta sen tärkein tehtävä on kuitenkin tuloksen laskeminen. Tulos selviää aina tilinpäätöksestä, joka taas rakentuu kirjanpitoon tehtyjen kirjausten pohjalta. Tästäkin syystä kirjanpidolla on myös merkittävä tehtävä verotuksessa. Kirjanpidolla luodaan pohja verotukselle ja tuloksen perusteella osoitetaan verotettava tulo. (Myrsky 2004, 26-27.). Sen lisäksi, että kirjanpidon avulla selviää tietoja tuloverotuksen suhteen, on sillä myös merkitystä muussa verotuksessa, kuten esimerkiksi arvonlisäverotuksessa. Kirjanpito tulee olla hoidettu siten, että siitä selviää arvonlisäverotukseen tarvittavat tiedot. (Myrsky 2004, 27).

Koska yhdistysten arvonlisäverovelvollisuus on melko harvinaista, tilinpäätöksen tuottaamaa tietoa tarvitaan muun muassa veroilmoituksen laatimiseen. Etenkin tilinpäätöksen tiedoilla on vahva sidos verotukseen. Tilinpäätöksestä voi selvittää muun muassa se, onko yhdistyksellä veronalaista tuloa. Veroilmoitukseen tulee lisäksi liittää mukaan tuloslaskelma ja tase.

4 YLEISHYÖDYLLISEN YHDISTYKSEN VEROTUS

Yhdistyksillä on yritysten tapaan velvoitteita verottajaa kohtaan vaikkei se pääsääntöisesti ole verovelvollinen ellei tuloverolaissa säädetty edellytykset täyty. Näitä edellytyksiä käydään läpi myöhemmissä luvuissa. Pääasiassa yhdistyksen saamat tulot ovat varainhankinnan eri muodoissa ansaittuja. Yhdistystoimijoilla voikin olla hyvin vähäinen tieto siitä, mitä eri velvoitteita heillä on verottajaa kohtaan.

Urheiluseuroissa on kyse harrastustoiminnasta. Valtionvarainministeriön työryhmän mukaan harrastustoimintaa ei harrasteta ansiotarkoituksessa eikä toiminta näin ollen tuota voittoa pidemmällä aikavälillä. Jos toimintaan osallistuneille maksetaan palkkaa tai muuta vastaavaa korvausta, ei toimintaa tällöin voi luokitella harrastustoiminnaksi. Yhdistyksen perimmäisenä tarkoituksena ei saa myöskään olla jäsenten kulujen pitäminen mahdollisimman alhaisena, muutoin yhdistys ei täytä yleishyödyllisyyden käsitettä. (VM 2009, 25.)

4.1 Verovelvollisuus ja verovapaat tulot

Tuloverolaissa on määritys sille, mikä katsotaan yleishyödylliseksi yhteisöksi. Tuloverolain 22 § mukaan yhteisö on yleishyödyllinen, jos

- se toimii yleiseksi hyväksi yksinomaan ja välittömästi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä
- toiminta ei kohdistu vain rajoitettuun henkilöpiiriin
- ei tuota taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena tai kohtuuttoman suurena palkkana tai muuna vastaavana etuutena sen toimintaan osallisille. (Tuloverolaki 1992, 3:§22.)

Verohallinnon vuonna 2014 ilmestyneessä uudessa verotusohjeessa yleishyödyllisille yhteisöille kerrotaan, että vain yleishyödylliseksi katsottu yhteisö on verovapaa tietyistä tuloveroverolaissa verovapaiksi määritellyistä tuloista. Yleishyödyllisyyden arvioimiseen liittyvät olennaisesti säännöt ja toiminnallinen toiminta. Yhteisön yleishyödyllisyyttä tarkastellaan vuosikohtaisesti ja tehdään kokonaisarviointin perusteella. Myöskään rekisteröimätön yhteisö ei voi olla tuloverolain 22 pykälän mukainen yleishyödyllinen yhteisö. (Verohallinto 2014j.)

Verovapaisiin henkilökohtaiseen tulonlähteeseen kuuluu yleishyödyllisen yhteisön kohdalla esimerkiksi seuraavat tulot:

- jäsenmaksut
- osingot
- korkotulot
- osakehuoneistosta saadut vuokratulot
- siirtokelvottomalla sopimuksella vuokralla olevan tontin eteenpäin vuokraaminen
- lahjoitukset

- luovutusvoitot omaisuudesta siltä osin kun ne eivät kuulu elinkeinotoimintaan (Verohallinto 2014j.)

Yhteisö voi järjestää toimintansa rahoittamiseksi tilaisuuksia, esimerkiksi urheiluseurat urheilukilpailuita. Näiden tilaisuuksien yhteydessä voidaan järjestää tarjoilu ja myyntitoimintaa. Näistä saatu tulo ei ole yleishyödylliselle yhteisölle elinkeinotuloa. Verovapauden edellytyksenä on, että yhteisö on päävastuussa kyseisestä toiminnasta tai vastuussa siitä yhdessä toisen yhteisön kanssa sekä toiminta on tilapäistä. Verovapaata ovat tapahtumien yhteydessä saadut myyntitulot esimerkiksi pääsylipuista, mainosmyynnistä kisajulkaisuihin, ruoan ja virvokkeiden myynnistä ja urheiluasustemyynnistä. (Verohallinto 2014j.)

Verovapaata yhteisöille on myös tavarankeräys tai sitä vastaava toiminta. Esimerkkinä tästä voidaan mainita esimerkiksi kirpputorin pitäminen, kun myytävät tavarat on saatu lahjoituksena ja tavaroille ei ole tehty merkittäviä kunnostustoimenpiteitä. Jos yhteisö vuokraa kirpputoripöytiä eteenpäin muille, tätä pidetään yhteisön elinkeinotoimintana ja on näin ollen veronalaista tuloa. (Verohallinto 2014j.)

Yhteisöt voivat jakaa erilaisia julkaisuja, kuten esimerkiksi jäsenlehtiä. Näistä saadut tulot, esimerkiksi mainostulot, ovat verovapaita. Jäsenlehtien sisältö on myös verotuksen kannalta ratkaisevaa. Jäsenlehden tulee sisältää pääasiassa yhteisön kannalta merkittäviä asioita ja sen jakaminen perustuu yhteisön jäsenyyteen. Yhteisön jäsenyyden ulkopuolinen henkilö voi tilata lehteä, mutta ulkopuolisten tilaajien määrän tulee olla vähäinen. Jotta verovapauden perusteet täyttyisivät, jäsenlehti ei saa olla ulospäin suuntautunut eikä kilpailuolosuhteissa toimiva. Jäsenlehti ei saa myöskään koostua pelkistä mainoksista. Jos yhteisö julkaisee muita julkaisuja kuin jäsenlehteä, ovat tulot tällöin elinkeinotuloa. (Verohallinto 2014j.)

Yleishyödyllisen yhteisön kohdalla on myös käytössä lajittelu eri tulonlähteisiin. Henkilökohtaiseen tulolähteeseen yhteisöjen kohdalla kuuluvat kaikki verovapaat tulot. Kyseiseen tulonlähteeseen kuuluu siis jäsenmaksut, lahjat ja avustukset sekä mahdolliset vuokrat osakehuoneistosta. Henkilökohtaiseen tulolähteeseen kuuluvat myös osingot, luovutusvoitot ja korot, jotka ovat verovapaata, jos ne eivät liity yhteisön elinkeinotoimintaan. (Myrsky 2014, 31.)

Yleishyödyllisen yhteisön yhtenä varojenkeräyksen keinona voi olla myös adressien, merkkien, korttien ja viirien myyminen. Verovapaisiin tuloihin nämä kuuluvat silloin kun myynti on vähäistä ja ostaja ostaa tuotteen pääasiassa yhteisön tukemistarkoituksessa. (Verohallinto 2014j.)

Verovapaaseen tulonlähteeseen kuuluu myös laajanakin harjoitettu arvopaperisijoittaminen. Joissakin tapauksissa arvopaperisijoittamista voidaan kuitenkin pitää elinkeinotoimintana, jolloin huomiota kiinnitetään muun muassa sen käyttämisestä yleishyödylliseen toimintaan. Lisäksi verovapaaseen tuloon kuuluvat julkisyhteisöjen myöntämät toiminta- ja investointiavustukset. (Verohallinto 2014j.)

Matti Myrsky (2014, 431-432) perustelee kirjassaan yleishyödyllisen yhteisön verovapautta muun muassa sillä, että yhteisöt osallistuvat yhteiskunnan tehtävien hoitamiseen. Tämän mahdollistaa yleishyödyllisten yhteisöjen osittainen verovapaus. Lisäksi hän toteaa verovapauden ja verotukien vaikuttavan positiivisesti yleishyödylliseen toimintaan kannustavina tekijöinä.

4.2 Elinkeinotoiminta

Yleishyödyllinen yhteisö voi harjoittaa myös elinkeinotoimintaa, josta se on verovelvollinen. Jos jokin yhteisön harjoittama toiminta katsotaan elinkeinotoiminnaksi, ei sellaista toimintaa voida pitää yleishyödyllisenä. Jos yhteisö harjoittaa laajamittaista elinkeinotoimintaa, voi se tällöin menettää yleishyödyllisyytensä. Arviointi tästä tehdään kuitenkin tapauskohtaisesti. Jos yhteisö katsotaan verovelvolliseksi harjoittamastaan elinkeinotoiminnasta, tuloa verotetaan voimassa olevan yhteisöverokannan mukaan. (Verohallinto 2014j.)

Jos yleishyödyllisyyden tunnusmerkit täyttyvät, tuloverolaissa on määrittely yhteisön verovapaista tuloista. Yleishyödyllinen yhteisö ei ole tuloverolain verovelvollinen tuloverolain 23§ seuraavista tuloista:

- yhteisön järjestämät arpajaiset, myyjäiset, urheilukilpailut, tanssi- tai muut huvitilaisuudet, tavarankeräys, tarjoilu- tai myyntitulot
- jäsenlehdet tai muut yhteisön toimintaan liittyvät julkaisut
- adressit, merkit, kortit, viirit tai muiden vastaavien hyödykkeiden myynti
- askartelu-, hoito- tai opetustarkoituksessa valmistettujen tuotteiden myynti, jotka on valmistettu sairaalassa, vaajamieslaitoksessa, rangaistus- tai työlaitoksessa, vanhainkodissa tai invalidilaitoksissa
- bingopeleistä saatu tulo (Tuloverolaki 1992, 3:§23.)

Tuloverolaissa on mainittu elinkeinotoiminnan tunnusmerkkejä, joita ovat muun muassa:

- aineettomasta tai aineellisesta hyödykkeestä saadut luovutushinnat ja muut vastikkeet
- vuokraamisesta, työn tai palvelun suorittamisesta saatu korvaus
- osingot, korot ja muut tulot
- oikeuden tai etuuden vuokraamisesta saadut korvaukset
- rahoitusomaisuuden voitot (Tuloverolaki 1992, 1:§4, 3:§23.)

Yleishyödyllisen yhteisön kohdalla elinkeinotoiminnaksi katsotaan laajaan asiakaskuntaan suuntautuva jatkuva ja itsenäinen toiminta, johon liittyy kilpailuolosuhteissa toimiminen ja yrittäjäriski. Kilpailuolosuhteissa toimimiseksi katsotaan, jos yhteisö harjoittaa samankaltaista toimintaa elinkeinonharjoittajien kanssa ja jotka maksavat toiminnastaan tuloveroa ja arvonnäköveroä. Laajamittainen rajoittamattomaan henkilöpiiriin kohdistuva myynti katsotaan pääasiassa elinkeinotoiminnaksi. Kertaluontoinen myynti tai varainhankintaan liittyvät kampanjat eivät ole pääasiassa elinkeinotuloa. (Vierros ym. 2010, 119-120.)

Tulon veronalaisuus on yleishyödyllisten yhteisöjen kohdalla hyvin tulkinnanvaraista. Tilisanomien 1/2014 artikkelissa ”uutta oikeuskäytäntöä yleishyödyllisten yhteisöjen verotuksessa” professori Matti Myrsky toteaa tuloverolain 23.3 pykälään liittyvän tulkinnanvaraisen kysymyksen: Onko jokin muu kuin kyseisessä pykälässä säädelty tulo veronalaista elinkeinotuloa vai verovapaata henkilökohtaista tuloa. Tärkeimmäksi tulojen veronalaisuudessa nostetaan kuitenkin se, tuleeko tulo kilpailutilanteen alaisuudessa, liittykö toiminta oleellisesti yleishyödylliseen toimintaan, kuinka suuren osan tulot muodostavat yhdistysten varainhankinnasta. Myrsky toteaa artikkelissaan tulon veronalaisuuden arvionnin tapahtuvan kokonaisarvionnin perusteella. (Myrsky 2014, 30-33.)

Elinkeinotoiminnan laajamittaiseksi harjoittamiseksi voidaan katsoa myös kulutustavaroiden myynti. Yhdistysten yhtenä varainhankinnan keinona voi olla esimerkiksi keksien ja karamellien myynti. Tämä kyseinen varainhankinnan muoto on aiheuttanutkin tulkinnanvaraisuuksia verotuksen suhteen. Tästä syystä Verohallinnon uusimmassa ohjeistuksessa onkin annettu entistä selkeämpi ohjeistus kulutustavaroiden myynnin verotuksesta.

Verohallinnon ohjeistuksessa yleishyödyllisille yhteisöille on oma otettu kantaa kulutustavaroiden myyntiin ja suhtautumiseen verotuksessa. Laitimassani ohjeistuksessa kiinnitin huomiota tähän aiheeseen, koska tiesin seurojen joutuneen verovelvolliseksi kulutustavaroiden myynnin vuoksi. Kulutustavaroiden myynti tapahtuu yleensä rajoittamattomaan henkilöpiiriin, joka on yksi elinkeinotoiminnan tunnusmerkeistä. Lisäksi myytävät tuotteet, kuten karamellit, kuuluvat monen muun elinkeinotoiminnan harjoittajan myymiin tuotteisiin eli myynti tapahtuu tällöin kilpailuolosuhteissa. Lähtökohtaisesti tällaisten tuotteiden myynti on veronalaista elinkeinotuloa. Verohallinnon ohjeistuksessa kuitenkin mainitaan yhteisön pienimuotoisen hyödykemyynnin palkattoman työvoiman tekemänä olevan verotonta varainhankintaa, joka katsotaan talkootyönä toteutetuksi. Kulutustavaroiden myyntiin tulee siis liittyä ylihintaa, jolloin ostajan katsotaan ostavan tuotetta selkeässä tukemistarkoituksessa. Myynnin tulee olla lisäksi satunnaista eikä sillä saa olla kiinteää toimipaikkaa, josta myyntiä harjoitettaisiin. Myynnin kohdistuessa pelkästään vain yhteisön jäseniin, katsotaan hyödykkeiden myynnin olevan tällöinkin verovapaata. (Verohallinto 2014j.)

Elinkeinotoimintaan liittyy vahvasti voiton tavoittelu. Yleishyödyllisen yhteisön pääasiallinen tehtävä ei ole tavoitella voittoa eikä jakaa osinkoa. Jos osingonjakoa tilikauden ylijäämästä jaetaan toimintaan osalliselle, voidaan tämä katsoa selkeäksi elinkeinotoiminnan harjoittamiseksi. Rahamääriin perustuvaa ohjetta siitä, mikä on voiton tavoittelua, ei voida kuitenkaan antaa. Tässä tapauksessa on hyvä pitää mielessä yleishyödyllisen yhteisön tunnusmerkit, jotta verotettavaa tuloa ei syntyisi. (Vierros ym. 2010, 119.)

4.3 Verotuksen erityiskysymyksiä

Yleishyödyllisillä yhteisöillä on varainhankintaa varten erilaisia toteuttamistapoja, jotka voivat aiheuttaa verotuksessa erityisiä kysymyksiä verotettavan vai verovapaan tulon suhteen. Jotta verovelvollisuuksia ei syntyisi, on tärkeää tietää, millaista toimintaa yhdistys saa harjoittaa ilman veroseurauksia.

Kahvila- tai ravintolatoiminnan sekä kioskin pitäminen ja tuotteiden myyminen yhteisön järjestämän tapahtuman yhteydessä on pääasiassa verovapaata toimintaa. Vastaavasti esimerkiksi oppilaitoksen kirjakaupan tai työttömien pitämä ruokala on pääasiassa elinkeinotoimintaa, josta maksetaan veroa. Tämä siksi, koska näiden toiminta kohdistuu rajoittamattomalle henkilökoukelle, toiminta on luonteltaan jatkuvaa sekä tapahtuu kilpailuolosuhteissa. Jos myynti tapahtuu vain yhteisön jäsenille sekä on luonteltaan pienimuotoista, toiminnasta saatu tulo on verovapaata. (Verohallinto 2014j.)

Tukisopimuksilla tarkoitetaan sopimuksia, joissa esimerkiksi jollakin tietyllä kanta-asiakaskortilla saa ohjattua varoja jonkin tietyn yhteisön tukemiseen. Sopimuksia on voitu tehdä siten, että ostoksen yhteydessä voi valita tuettavan kohteen. Yhteisö voi tiedottaa sopimuksesta jäseniään. Tukisopimuksista saatu tulo katsotaan lähtökohtaisesti verovapaaksi tuloksi yhteisölle. (Verohallinto 2014j.)

Varanhankinnan muotona yhteisöt voivat käyttää myös messu- ja näyttelytoimintaa. Verovapaaksi näistä toiminnoista saadut tulot katsotaan siinä tapauksessa kun se ei käytä palkattua henkilöstöä eikä tapahtumalla ole käytössään mitään varsinaista organisaatiota eikä tapahtuman järjestäminen ole säännöllistä. (Verohallinto 2014 i.) Jos messu- ja näyttelytoimintaa on harjoitettu selkeästi kaupallisessa tarkoituksessa, on siitä saadut tulot tällöin veronalaista tuloa (Myrsky 2014, 354).

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäjinä ovat yleensä säätiöt, mutta myös yhdistys voi harjoittaa kyseistä toimintaa. Sosiaali- ja terveydenhoitopalveluiden myynnistä on pääasiassa maksettava veroa, koska se katsotaan ensisijaisesti elinkeinotoiminnaksi etenkin siinä tapauksessa kun palveluita tarjotaan niin sanottuun käypään hintaan. Jos palveluita tarjotaan selkeään alihintaan ja alijäämä katetaan joillakin muilla tuloilla, voidaan harjoitettu toiminta katsoa verovapaaksi kilpailutilanteessa toimimisesta huolimatta. Arviointi tapahtuu yleensä tapauskohtaisesti. Lakisääteinen tai suurimmaksi osaksi julkisin varoin toteutettu toiminta katsotaan verovapaaksi yleishyödylliselle yhteisölle. (Verohallinto 2014j.)

4.4 Talkootyö

Moni yhdistys, esimerkiksi juuri urheiluseura, hankkii toiminnalleen varoja talkootöiden avulla. Talkootyöstä maksetaankin yhdistykselle korvaus, jonka verovapaus ei aina ole kuitenkaan itsestään selvää. Talkootyöstä saatujen tulojen merkitys verotuksessa olisikin hyvä tietää seuratoimijoiden keskuudessa.

Talkootyö on joko yhdistyksen eduksi tehtävää vastikkeetonta työtä tai työtä, jota tehdään yleensä jollekin kolmannelle osapuolelle vastikkeellisesti. Tällöin tulo on yhdistyksen tuloa. Talkootyö voi olla myös kolmannelle osapuolelle tehtyä vastikkeellista työtä, jonka työntekijä lahjoittaa yhdistykselle. Tällöin työ on työntekijälle tuloa, jonka hän lahjoittaa eteenpäin yhdistykselle. (Verohallinto 2014j.)

Verohallinnolla on oma ohjeistus talkootyöstä yleishyödyllisille yhteisöille tehdyn ohjeistuksen lisäksi. Kyseisessä ohjeessa talkootyö on jaettu neljään ryhmään:

- perinteinen talkootyö
- yhdistyksen nimissä tehtävä vastikkeeton talkootyö
- kolmannen osapuolen lukuun tehtävä vastikkeellinen työ
- kolmannelle osapuolelle tehty työ, josta saatu tulo lahjoitetaan yhdistykselle.

Kolmannen osapuolen lukuun tehtävä vastikkeellinen työ (välillinen työ) voidaan jakaa vielä kolmeen eri osaan; yhdistyksen veronalaiseen elinkeinotoimintaan, työn suorittajan palkaksi tai työkorvaukseksi tai verottomaksi talkootyöksi. (Verohallinto 2005g.)

Hankaluuksia verotuksen suhteen voi aiheutua kolmannen osapuolen lukuun tehdystä vastikkeellisesta työstä. Pohdinnan alle tällöin joutuu se, onko tulo yhdistykselle mahdollisesti elinkeinotuloa, työntekijän veronalaista ansiotuloa vai täysin verotonta. Vain rekisteröityneen yhdistyksen tekemä talkootyö on verotonta. (Vierros ym., 2010, 155.) Talkootyön tunnusmerkkejä Verohallinnon ohjeen mukaan ovat erityistä ammattitaitoa vaatimaton työ, johdon ja valvonnan puuttuminen ja talkootyö perustuu vapaaehtoisuuteen ilman erityisten henkilöiden nimeämistä työn tekemiseen. Talkootyön tulee olla myös tilapäistä ja työn tekemisestä saatu korvaus tulee koko yhdistyksen hyväksi. (Verohallinto 2014j.)

Jos talkootyöstä saatu tulo tulee suoraan yhdistykselle, tehdään arviointi veronalaisuudesta elinkeinotoiminnan tunnusmerkkien avulla. Jos talkootyöstä saatu tulo katsotaan tapahtuneen kilpailuolosuhteissa ja työ on jatkuvaa, on tulo tällöin verotettavaa elinkeinotuloa yhdistykselle. Pelkän palkattoman työvoiman käyttö ei tee saadusta tulosta verotonta. (Verohallinto 2014j.)

Yleensä kolmannelle osapuolelle tehdystä vastikkeellisesta työstä tehdään arviointi tapauskohtaisesti verotuksessa. Merkittävää tällöin on työn kesto, luonne sekä onko työ tehty valvonnan tai johdon alaisena. Jos työ on tapahtunut johdon ja valvonnan alaisena, kyseessä on työsopimuslain mukainen työsuhde. Selkeästi palkkana ansaittua tuloa talkootyöstä on etenkin silloin, kun työhön valitaan henkilö hänen ammattitaitonsa perusteella, korvaus työstä saadaan käytetyn ajan perusteella ja on laadultaan pitkäkestoista sekä työ ei liity yhdistyksen varsinaiseen toimintaan. (Verohallinto 2005g.)

Verottomaksi talkootyöksi ei katsota sellaista työtä, joka tehdään rekisteröidyn yleishyödyllisen yhdistyksen nimissä työn suorittajalle, jossa kerätään varoja hänen omaan käyttöönsä. Toisena esimerkkinä voidaan mainita jos urheiluseura kerää talkootyöllä varoja talkootyöhön osallistuneiden leirimaksujen kattamiseen. Työhön osalliset pääsevät tällöin ilmaiseksi leirille. Tällöin kyse ei ole vastikkeettomasta työstä ja verotuksellisesti työhön osallisten katsotaan saaneen palkkiota, josta on suoritettava ennakonpidätys. (Verohallinto 2005g.)

4.5 Verohuojennus, ilmoitusvelvollisuus ja luottamuksensuoja

Verovelvollinen yleishyödyllinen yhteisö voidaan vapauttaa osittain tai kokonaan tuloveron suorittamisvelvollisuudesta. Tällöin on kyse verohuojennuksesta ja se voi koskea elinkeinotuloa tai kiinteistötuloa. Huojennuksen saamisen edellytyksenä on, että yhteisö harjoittaa yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa. Kiinteistötuloa verohuojennus koskee siinä tapauksessa jos siinä katsotaan harjoitettavan yleishyödyllistä toimintaa. (Vierros ym. 2010, 137.)

Yhteiskunnallisesti merkittäväksi toiminnaksi katsotaan esimerkiksi rekisteröityjen puolueiden harjoittama toiminta, sosiaalisesti tai muuten yhteiskunnalle tärkeässä merkityksessä olevaa toimintaa. Toiminnan tulee olla lisäksi vakiintunutta, pysyvää ja laajalla alueella toimivaa. Huojennusta voidaan myöntää myös rekisteröidyn yhdistyksen paikallisyhdistykselle sillä edellytyksellä, että koko järjestön toiminta huomioon ottaen huojennuksen myöntäminen on perusteltua. (Vierros ym. 2010, 138.)

Verohuojennusta haetaan Savo-Karjalan verovirastolta neljän kuukauden kuluessa verovuoden päättymisestä. Savo-Karjalan verovirasto huolehtii verohuojennushakemuksista koko Suomen osalta. Verohuojennusta voi saada enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Savo-Karjalan Veroviraston tulee hankkia lausunto yleishyödyllisten yhteisöjen verovapautuslautakunnalta siinä tapauksessa, jos olosuhteissa on tapahtunut merkittävää muutosta tai yhteisö on uusi. Huojennuspäätös on maksullinen, joten huojennuspäätöksen hinnoittelu on hyvä tarkastaa aina Verohallinnolta. (Vierros ym. 2010, 138.)

Huojennuspäätöstä annettaessa verohallinto on yleensä tarkastellut sitä, onko samalla toiminta-alueella kuinka paljon kilpailijoita ja kilpailevatko he samoista asiakkaista. Tästä puhutaan nimellä kilpailuhaitta. Kilpailuhaitan arvionti onkin hyvin yksilöllistä. Tästäkin syystä tieto huojennuspäätöksestä ei ole julkista. Julkista tietoa on sen sijaan mille yhteisöille huojennuspäätös on annettu ja kuinka pitkäksi aikaa. Kilpailuvirasto on todennut, että yleisesti ottaen huojennusta voi saada, jos yhteisön toiminta ei heikennä kilpailumahdollisuuksia elinkeinonharjoittajien toiminnassa. Hylkäävään huojennus päätökseen voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta ja hallinto-oikeuden päätökseen muutosta taas korkeimmalta hallinto-oikeudelta. (Vierros ym. 2010, 138-139.)

Professori Matti Myrskyn Tilisanomien 1/2014 artikkelissa pohditaan myös yleishyödyllisten yhteisöjen verohuojennusta, jonka kohdalla voi myös esiintyä tulkintaogelmia. Artikkelissa todetaan, että laki ja asetus eräiden yleishyödyllisten yhteisöjen verohuojennuksesta voisi estää tulon veronalaisuuden vaikka se ensin todettaisiin verotettavaksi tulon. Myrsky toteaa, että jos yhteisön verohuojennuksen saamisen katsotaan tuottavan elinkeinonharjoittajille vähäistä haittaa, täytyisi tarkasteluun ottaa myös se, saako yhteisö verohuojennuksen kautta hinnanalennusta palveluista ja tätä kautta kilpailuetua markkinoilla. Tällainen tilanne voi tulla esille esimerkiksi kilpailutuksen yhteydessä. Yleishyödyllinen yhteisö voi olla verohuojennuksen ansiosta saanut hintansa sille tasolle, että voittaa elinkeinonharjoittajat kilpailutustilanteessa. Kysymys on tällöin hinnoitteluedun saamisesta. (Myrsky 2014, 30-33.)

Ilmoittamisvelvollisuus koskee verovelvollisia, joilla on verovuoden aikana ollut veronalaisia tuloja, velkoja tai muita varoja, jotka vaikuttavat verotukseen (Verohallinto 2014j). Veroilmoitus täytyy antaa myös siinä tapauksessa, jos yhteisön omistaman kiinteistön tietoihin on tullut muutoksia tai jos yhteisön toiminta on muuttunut merkittävästi verovuoden aikana. Veroilmoitus tulee lisäksi antaa aina silloin kun Verohallinto on lähettänyt esitäytetyn veroilmoituksen. (Vierros ym. 2010, 140.)

Ilmoitusvelvollisuudesta vastaa aina yhteisön hallitus tai muu hallinto. Veroilmoituksen allekirjoittaa sellainen henkilö, jolla on yhteisön nimenkirjoitusoikeus. Veroilmoituksen antaminen on tärkeää, koska jos ilmoitusvelvollisuutta laiminlyödään, verotuspäätös voi koitua yhteisölle epäedulliseksi. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönniksi katsotaan veroilmoituksen antamatta jättäminen, väärien tietojen antaminen veroilmoituksessa esimerkiksi väärin asiakirjojen liittäminen veroilmoitukseen. Virheitä, jotka ovat tapahtuneet ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi, tulee oikaista viiden vuoden määräajassa. (Vierros ym. 2010, 140-142.)

Luottamuksensuojan tarkoituksena on asian ratkaiseminen verovelvollisen eduksi sen ollessa tulkinnanvarainen tai epäselvä ja verovelvollinen on toiminut vilpittömässä mielessä viranomaisten ohjeiden mukaisesti. Luottamuksensuojasta on säädetty verotusmenettelyin 26 pykälässä ja 2 momentissa. (Verohallinto 2014j.) Tämä tarkoittaa pääasiassa sitä, että vero jätetään tietyltä osin panematta maksuun. Luottamuksensuojasta on säädetty verotusmenettelylaissa. Luottamuksensuojan tarkoituksena on pyrkiä estämään verotuksen kohtuuttomat vaikutukset sekä lisätä ennakoitavuutta ja oikeudenmukaisuutta. (Vierros ym. 2010, 142.)

Luottamuksensuojan voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin kun pohditaan, onko yleishyödyllisen yhteisön harjoittama toiminta elinkeinotoimintaa vai muuta verovapaata toimintaa. Jos tästä aiheutuu huomattavia veroseuraamuksia yhteisölle, tulee verotuksen tapahtua aiemman tulkinnan perusteella. Luottamuksensuojan saaminen edellyttää aina vilpittömässä mielessä toimimista. (Vierros ym. 2010, 142.)

Yleensä yhteisön toiminta on vuodesta jatkuvuuteen perustuvaa eli toiminta pysyy vuodesta toiseen muuttumattomana. Jos toiminnassa tapahtuu merkittäviä muutoksia, on niistä ilmoitettava veroilmoituksella ja lisättävä mukaan tarpeelliset liitteet. Luottamuksensuojaa toteutettaessa on pyritty otamaan huomioon myös yhteiskunnalliset muutokset. Tapaukset arvioidaan kuitenkin yksittäisesti. (Verohallinto 2014j.)

4.6 Ennakkotieto

Ennakkotietoa tai ennakkoratkaisua voi hakea Verohallinnolta tuloverotukseen tai ennakoperintään liittyvissä epäselvissä tilanteissa. Lisäksi ennakkoratkaisua voi hakea arvonnäverotukseen liittyvissä epäselvyyksissä, jos yhteisö on tai epäilee olevansa arvonnäverovelvollinen. Ennakkotieto on viranomaisen kannanotto, joka on viranomaista sitova. Tuloverotukseen liittyvä ennakkoratkaisun hakeminen voi perustua esimerkiksi siihen, onko jokin varainhankinnan muoto elinkeinotoimintaa vai verovapaata toimintaa. (Vierros ym. 2010, 151.)

Verohallinto on tehnyt oman ohjeistuksen liittyen ennakkotiedon hakemiseen. Ohjeistuksessa ennakkotiedosta ja poikkeuslupahakemuksista kerrotaan perusteet hakemukselle ja sen jättämiselle. Hakemus voi olla vapaamuotoinen, kirjallinen versio, joka on allekirjoitettava. Tuloverotusta koskevassa hakemuksessa tulee olla kerrottu, mille vuodelle ennakkotietoa haetaan. Ennakkoperintää koskevilla ratkaisuisilla tulee ilmoittaa suorituksen saajan ja maksajan tiedot. (Verohallinto 2013b.)

Ennakkotiedon antaminen on veroviranomaisten harkinnan varassa, eikä sitä anneta, jos kysymys ei ole riittävän selkeä tai tietoja tapauksesta ei ole riittävästi saatavilla. Lisäksi jos ennakkotietohakemuksella tavoitellaan selkeästi veroetuja, hakemus voidaan jättää käsittelemättä. (Verohallinto 2013b.) Tuloverotukseen liittyvän kysymyksen ennakkotieto voidaan jättää antamatta, jos kysymyksessä on esimerkiksi oikeudellinen tulkintaongelma tai asiasta voitaisiin hakea keskuverolautakunnan ratkaisu. Ennakkoperintään liittyvään kysymykseen ei anneta ennakkotietoa, jos kysymyksessä on esimerkiksi tulon veronalaisuus, ennakkonpidätykseen tai ennakonkantoon liittyvä asia. (Vierros ym. 2010, 151.) Ennakkoratkaisua voi hakea myös muista verotusta koskevasta kuin ennakkonpidätyksestä tai tuloverotukseen liittyvästä. Veroviranomaiset antavat ennakkoratkaisun esimerkiksi lahja- ja perintöverotukseen liittyvissä kysymyksissä. (Vierros ym. 2010, 152.)

Verotus voidaan toimittaa saadun ennakkotiedon perusteella verovelvollisen näin vaatiessa. Jos virheellillä tiedoilla katsotaan olleen vaikutusta päätöksen, päätös kumotaan. Päätöstä ei myöskään hyväksytä, jos sitä tehdessä käytetyt lainkohdat ovat muuttuneet. (Verohallinto 201 b.) Ennakkotietoon voidaan hakea myös muutosta, jos hakemus on jätetty tutkimatta. Kokonaan antamatta jätettyyn ennakkoratkaisuun ei voi hakea muutosta (Vierros ym. 2010, 152).

4.7 Veroilmoitus

Hyvin tärkeä osa yhdistystenkin verotusta on veroilmoitus. Veroilmoituksessa esitetään yhdistyksen verovuoden aikana saamat tulot eriteltyinä. Veroilmoituksen avulla voidaan selvittää myös se, onko yhdistyksellä sellaisia tuloja, joista se olisi verovelvollinen. Tästäkin syystä veroilmoituksen laadinnassa vaaditaan tarkkuutta ja tietämystä, jonka vuoksi seuroissa toimijoiden tulisi olla perehtynyt veroilmoituksen laatimisen periaatteisiin.

Yhdistyksen tulee antaa veroilmoitus aina siinä tapauksessa kuin Verohallinto toimittaa sille esitetyt veroilmoituksen tai muun erillisen kehoituksen antaa veroilmoitus. Vaikka yhdistys ei saisi esitettyä veroilmoitusta, tulee sen antaa se seuraavissa tapauksissa:

- verovuonna on ollut veronalaista tuloa
- omistuksessa olevan kiinteistön tiedot ovat muuttuneet
- tilikauden aikana on ostettu tai myyty kiinteistö
- aloittamisvuonna ei ole ollut varsinaista toimintaa
- tulojen verovapaudesta ei ole täyttä varmuutta tai toiminta on verovuoden aikana muuttunut merkittävästi (Verohallinto i.)

Veroilmoituksessa tulee eritellä yhteisön tuotot ja kulut. Käytännössä erittely tapahtuu jo tilinpäätös-vaiheessa tehtävässä tuloslaskelmassa. Verohuojennuksen saaminen ei poista ilmoitusvelvollisuutta. Päätös verohuojennuksesta on aina liitettävä mukaan veroilmoitukseen sekä eriteltävä huojennukseen liittyvät tuotot ja kulut. (Verohallinto k.) Lisäksi veroilmoituksen mukaan tulee liittää tuloslas-kelma, tase ja toimintakertomus. Jos yhdistyksen säännöt ovat muuttuneet verovuoden aikana, tu-lee veroilmoitukseen liitteeksi toimittaa uudet säännöt. (Taloustaito 2014.)

Jos yhdistyksellä on käytössä Katso-tunnisteet, voi veroilmoituksen antaa tällöin sähköisesti verkos-sa. Veroilmoitus voidaan antaa myös paperisena versiona, jos Verohallinto on toimittanut esitetytyn veroilmoituksen tai veroilmoitus on tulostettu internet-sivuilta. Veroilmoitus tulee olla toimitettuna Verohallintoon neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. (Taloustaito 2014.)

4.8 Muut ilmoitukset

Kausiveroilmoituksen antaminen koskee yleensä myös yleishyödyllistä yhteisöä. Yhdistykset voivat olla työnantajia siinä missä muutkin yritykset ja sen vuoksi myös yhdistystä koskevat samat ilmoi-tusvelvollisuudet työnantajasuorituksista. Kausiveroilmoitus tulee antaa niiden, jotka ovat arvonli-säverovelvollisia tai maksavat säännöllisesti palkkaa. Lisäksi ilmoitus tulee antaa siinä tapauksessa, jos on peritty ennakonpidätystä tai lähdeveroa. Ilmoituksella ilmoitetaan myös arpaijaisveroa ja va-kuutusmaksuveroa koskevat tiedot. (Verohallinto e.)

Kausiveroilmoitus annetaan joko kuukausittain, neljännesvuosittain tai vuosittain ja se voidaan an-taa sähköisesti tai paperilla. Ilmoituksen on oltava perillä sähköisesti ilmoitettaessa kuukauden 12. päivä ja paperilla kuukauden 7.päivä. Työnantajasuoritukset tulee ilmoittaa palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden 12. tai 7.päivä. Arvonlisävero tulee ilmoittaa työnantajasuoritusten ilmoitta-miskuukautta seuraavan kuukauden 7. tai 12. päivä ilmoitustavasta riippuen. Esimerkiksi lokakuussa perityt ennakonpidätykset tulee ilmoittaa viimeistään marraskuussa ja lokakuussa arvonlisäverotie-dot joulukuun 12. tai 7. päivä. Jos arvonlisäveron ilmoitusajaksi on valittu kalenterivuosi, tulee ilmoi-tuksen olla perillä viimeistään seuraavan vuoden helmikuussa. Jos tietoja ei anneta määräpäivään mennessä, aiheutuu tästä myöhästymismaksua. Arvonlisäverovelvollisen tulee antaa kausiveroilmoi-tus, vaikka arvonlisäverovelvollista toimintaa ei olisi kohdekuukautena ollut. Jos tietoja ei ilmoiteta määräaikaan mennessä, määrätään vero arvion perusteella. (Verohallinto e.)

Vuosi-ilmoituksella ilmoitetaan Verohallinnolle vuoden aikana maksetut työnantajasuoritukset eli pal-koista perityt ennakonpidätykset sekä maksetut sosiaaliturvamaksut. Vuosi-ilmoituksen antaminen on jokaisen työnantajan velvollisuus. Vuosi-ilmoituksen tiedot ovat tärkeitä, koska esimerkiksi esi-tätetyn veroilmoituksen palkkatiedot perustuvat vuosi-ilmoituksella annettuihin tietoihin. (Verohal-linto k.)

Verohallinto on antanut ohjeita vuosi-ilmoituksen antamisesta. Vuosi-ilmoituksella ilmoitetaan siis vuoden aikana maksetuista palkoista ja muista työnantajasuorituksista, kuten perityistä ennakonpi-

dätyksistä ja maksetuista sosiaaliturvamaksuista. Vuosi-ilmoitus tulee antaa suoritusvuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Esimerkiksi jos vuosi-ilmoitus annetaan vuodelta 2014, tulee sen olla perillä Verohallinnossa tammikuun 2015 loppuun mennessä. Vain yksittäisissä tapauksissa voidaan myöntää lykkäystä ilmoituksen antamiseen. Vuosi-ilmoitus voidaan antaa myös sähköisesti www.ilmoitin.fi-palvelun kautta. Jos työnantajan palveluksessa on ollut kalenterivuonna yli 15 työntekijää, tulee tiedot ilmoittaa tällöin aina sähköisesti. (Verohallinto k.)

4.9 Arpajaisvero

Yhdistykset voivat järjestää yhtenä varojenkeruumuotona arpajaisia esimerkiksi urheilutapahtumien yhteydessä. Arpajaisiin liittyy olennaisesti arpajaisvero, jota säätelee arpajaislaki. Tässä luvussa perehdytäänkin niihin asioihin, joita arpajaisverolainsäädännöstä olisi yhdistysten hyvä tietää.

Tavara-arpajaisia, jotka ovat luvanvaraisia, voivat pitää kaikki rekisteröidyt yhdistykset tai muut yleishyödyllisessä tarkoituksessa toimivat yhteisöt, joilla on kotipaikka Suomessa. Vähäisiä tavara-arpajaisia, joihin liittyy arpojen myyminen, varsinainen arvonta sekä voittojen jakaminen tilaisuuksien yhteydessä, voidaan järjestää ilman lupaa. (Perälä ja Perälä 2006, 320.) Arpajaisten kannalta merkittävä sovellettava laki on arpajaislain lisäksi arpajaisverolaki. Arpajaisverolain 1 pykälän mukaan arpajaisveroa suorittaa Suomen Valtiolla arpajaisten toimeenpanija. (Arpajaisverolaki 1992, 1:§1.) Jos palkinto ei kuulu arpajaisverolain piiriin, on se saajalleen veronalaista tuloa (Myrsky 2004, 308).

Arpajaislaissa arpaisiksi on määritelty toiminta, jossa vastiketta vastaan voi saada arvontaan osallistumisestaan palkinnoksi kokonaan tai osittain rahanarvoisen voiton. Arpajaisiin liittyviä postituksia ja puhelunkuluja ei katsota lain mukaan vastiikkeellisiksi. Arpajaislaissa arpajaisilla tarkoitetaan raha-arpajaisia, veikkaus- ja vedonlyöntipelejä, raha-automaattipelejä, kasinopelejä, totopelejä, tavara-arpajaisia ja arvauskilpailuja sekä bingopelejä. (Arpajaislaki 2001, 1:§2.) Edellä mainitut kuuluvat arpajaisverolainsäädännön piiriin (Myrsky 2004, 308).

Arpajaisten voiton arvo on palkinnon hankintahinta tai voiton määrä. Arpajaisveron määrä riippuu mitä arpajaisia järjestetään. Arpajaisvero on 12 prosenttia yksinoikeudella toimeenpantavista arpajaisista, tavara-arpajaisista 1,5 prosenttia, bingopeleistä 5 prosenttia ja muista kuin edellä mainituista 30 prosenttia voittojen yhteenlasketusta määrästä. Veroa ei tarvitse arpajaisverolain mukaan suorittaa, jos kuukauden aikana suoritettavan arpajaisveron määrä on alle 50 euroa, jos peliautomaatteja tai muita pelilaitteita pidetään käytettävänä tai kansalainvälisellä sopimuksella poistetusta verovelvollisuudesta arpajaisia kohtaan. (Arpajaisverolaki 1992, §6.)

4.10 Kiinteistön tuottama tulo

Tuloverotuksessa kiinteistöllä tarkoitetaan itse omistettua tai vuokrattua maapohjaa ja siinä olevia rakennuksia tai vastaavanlaisella sopimuksella hallittua maapohjaa, jonka voi luovuttaa kolmannelle osapuolelle. Jos vuokrasopimus on niin sanotusti siirtokelvoton eli vuokraoikeutta ei voida luovuttaa kolmannelle osapuolelle, on kiinteistöstä saama tulo tällöin verovapaata tuloa yhteisölle. (Verohallinto 2014j.)

Yleishyödyllisen yhteisön kohdalla kiinteistöstä saama tulo on verotettavaa tuloa, jos se on muussa kun yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä (Tuloverolaki 1992, 3:§23). Tällöin yhteisö on verovelvollinen kunnalle tai seurakunnalle kiinteistöstä saadusta tulosta. Valtionverotuksessa yleishyödyllisen yhteisön saama kiinteistötulo on kuitenkin tässä tapauksessa verovapaata. (Verohallinto 2014i.)

Kiinteistö voi olla myös osittain yleishyödyllisessä käytössä ja osittain muussa käytössä, jolloin kiinteistö jaetaan verotettavaan ja verottomaan osaan. Jos yleishyödyllisen yhteisön kiinteistö on vuokrattu eteenpäin, verotus ratkaistaan vuokralaisen huoneiston käytön perusteella. (Myrsky 2004, 141.) Kiinteistön yleisenä käyttönä voidaan pitää esimerkiksi, jos kiinteistö toimii kouluna, kirjastona, valtion virastona tai sairaalana ja vuokraajana on julkinen taho kuten valtio tai kunta. Yleishyödyllistä käyttöä on oman yleishyödyllisen toiminnan harjoittaminen kiinteistössä kuten esimerkiksi kerhotoiminta. Kiinteistö voi olla myös vuokrattuna yleishyödylliseen käyttöön kuten esimerkiksi toiselle yleishyödylliselle yhteisölle. (Verohallinto 2014j.)

Kiinteistön veronalaista käyttöä on taas jäsenten ja muiden ulkopuolisten virkistyskäyttö, yksityistilaisuuksiin käyttö, kiinteistössä ulkopuolisen harjoittama elinkeinotoiminta, metsästä saatu tulo ja kiinteistön käyttö asumiseen. Jos kiinteistö on vuokrattu asumistarkoitusta varten, voidaan sen käyttö katsoa yleishyödylliseksi, jos vastike on selkeästi alihintainen yleiseen hintatasoon verrattuna ja alijäämä rahoitetaan joillakin muilla saaduilla tuotoilla. (Verohallinto 2014j.) Jos kiinteistöä käytetään 50 prosenttia elinkeinotoimintaan, verotuksessa katsotaan kiinteistön tulon kuuluvan elinkeinotoiminnan tulonlähteeseen (Vierros ym. 2010, 135).

Kiinteistön verotettava tulo lasketaan siten, että saaduista tuloista vähennetään hankkimisesta aiheutuneet menot. Verotuksessa hyväksytään vain ne menot, jotka eivät kohdistu kiinteistön yleishyödylliseen tai yleiseen käyttöön. Jos kiinteistö on sekä yleishyödyllisessä sekä muussa käytössä, tulee kiinteistö jakaa verolliseen ja verottomaan osaan. Vain verolliseen osaan kohdistuvat menot hyväksytään verovähennyksiin. Jakamisperusteena käytetään yleensä pinta-alaa tai ajanjaksoa. (Vierros ym. 2010, 133.)

Kiinteistöstä saama tulo kuuluu siihen tulonlähteeseen verotuksessa, johon itse kiinteistö kuuluu. Esimerkiksi jos kiinteistö kuuluu maatalouden piiriin, verotetaan kiinteistötuloa tällöin maatalouden tulonlähteenä. Jos taas yhteisö harjoittaa elinkeinotoimintaa, kuuluu tulo tällöin elinkeinotoiminnan tulonlähteeseen (Myrsky 2004, 139.).

Jos kiinteistö kuuluu yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotoiminnan tulonlähteeseen ja kiinteistö myydään, verotetaan luovutusvoitto tällöin elinkeinotulona. Jos kiinteistö ei ole elinkeinotoiminnan käytössä vaan pääosin yleishyödyllisessä tai yleisessä käytössä, on luovutusvoitto tällöin verovapaata. (Vierros ym. 2010, 134.)

Yleishyödyllinen yhteisö on velvollinen maksamaan myös kiinteistöveroa omistamastaan kiinteistöstä. Kuitenkin kiinteistöverolain 13 a pykälän mukaan yleishyödylliselle yhteisölle voidaan myöntää kunnanvaltuuston määräyksellä yleistä kiinteistöveroa alhaisempi kiinteistöveroprosentti. Tämä edellyttää kuitenkin kiinteistön yleistä tai yleishyödyllistä käyttöä. (Kiinteistöverolaki 1992, §13a)

Työskennellessäni toimeksiantajani palveluksessa ei tietooni tullut yhtään tapausta, jossa urheiluseura olisi omistunut kiinteistön. Kiinteistöjen omistaminen seurojen keskuudessa onkin mitä todennäköisesti melko harvinaista. Työskennellessäni toimeksiantajani palveluksessa, ei tietooni tullut yhtään tapausta, jossa urheiluseura olisi omistanut kiinteistön. Tästä syystä jätin aiheen kokonaan pois ohjeistuksesta.

5 ARVONLISÄVERO

Arvonlisäverotus ja elinkeinoverotus ovat yhdistysten verotuksen kohdalla vahvasti kytköksissä toisiinsa. Yleensä yhdistykset eivät siis ole arvonlisäverovelvollisia, jos heillä ei ole elinkeinotuloa. Vapaaehtoinen arvonlisäverovelvollisuus on kuitenkin mahdollista. Tässä tapauksessa tulee huomioida kuitenkin arvonlisäveron tuomat kirjanpidolliset vaikutukset ja se, onko arvonlisäverovelvollisuudesta todellisuudessa hyötyä yhdistykselle. Yhdistyksessä olisi kuitenkin tärkeää tietää arvonlisäverovelvollisuudesta, koska se oleellisesti liittyy verotukseen ja voi tuoda suurille yhdistykselle myös taloudellisia etuja.

Arvonlisävero on kulutusveroa, jota maksetaan silloin kun tavaroita ja palveluita ostetaan. Veron loppullisia maksajia ovat tuotteiden tai palveluiden kuluttajat eli yleensä kotitaloudet. Lisäksi arvonlisävero on myös välillinen vero. Se ikäänkuin kulkee tuotteita tai palveluita myyvän yrityksen kautta Valtiolle. (Äärilä ja Nyrhinen 2013, 28.)

Määritykset yleishyödyllisen yhteisön arvonlisäverovelvollisuudesta tulee arvonlisäverolaista. Yleishyödyllinen yhteisö on arvonlisäverovelvollinen vain, jos sillä on tuloverolain mukaisia elinkeinotuloja. (Perälä ja Perälä 2006, 300.) Yhteisö voi olla arvonlisäverovelvollinen, vaikkei se olisi velvollinen maksamaan tuloistaan elinkeinoveroa. Tästä syystä yhteisön arvonlisäverovelvollisuutta ja tuloverovelvollisuutta tulisi tarkastella erikseen. Tämä johtuu siitä, että arvonlisäverotus on kulujen verottamista kun taas tuloverotus on tulojen verottamista. (Vierros ym. 2010, 175-176.)

Yleishyödyllinen yhteisö on arvonlisäverovelvollinen, jos

- sen saamat tulot katsotaan tuloverolain 23 pykälän mukaisiksi elinkeinotoiminnan tuloiksi
- elinkeinotoiminnan tulot ylittävät 8 500 euroa vuodessa (Verohallinto 2014j.)

Myyntien arvonlisäverotukseen kuuluvat poikkeukset ovat säädetty arvonlisäverolain 4. luvussa. Kyseisessä luvussa on säädetty muun muassa sellaiset tapaukset, jossa arvonlisäveroa ei ole ollenkaan. Näissä tapauksissa arvonlisäveroa ei voida vähentää yhteisön ostoista. Arvonlisäverotonta myyntiä ovat muun muassa kiinteistön myynti tai vuokraus, terveyden tai sairaanhoitopalveluiden myynti, sosiaalihuolto, koulutus sekä arpajaisten pitäminen. Myös vakuutus- ja rahoituspalvelut ovat arvonlisäverotonta myyntiä. Edellä mainitut arvonlisäverottomat myynnit ovat yleishyödyllisen yhteisön kannalta merkittäviä. (Perälä ja Perälä 2006, 311-314.)

Lisäksi arvonlisäverolaissa on säädetty sellaisesta myynnistä, joka on niin sanottua nollaverokantaa. Kyseisen arvonlisäverokannan omaavat ostot voi vähentää yhteisön arvonlisäverotuksessa, jos tulo on elinkeinotuloa ja yhteisö on hakeutunut arvonlisäverovelvolliseksi. (Perälä ja Perälä 2006, 314.) Täysin arvonlisäverotonta yhteisölle on vähintään neljä kertaa vuodessa ilmestyvän jäsenlehden myynti. Tämä edellyttää kuitenkin, että lehti ilmestyy säännöllisesti ja lehden myynti tapahtuu yleishyödylliselle yhteisölle, joka ei harjoita sanoma- tai aikakauslehtien julkaisemista tai myyntiä liiketoiminnaksi katsottavassa muodossa. (Vierros ym. 2010, 192.)

Jotta yleishyödyllisen yhteisön ostot voidaan vähentää verotuksessa, on edellytyksenä, että yhteisö harjoittaa liiketoimintaa ja ovat näin ollen myynneistään arvonlisäverovelvollisia. Vähennysten tulee kohdistua liiketoimintaan käytettäviin ostoihin. Tämä siksi, koska yleishyödyllinen yhteisö harjoittaa harvoin pelkkää liiketoimintaa, vaan osa sen toiminnasta on yleishyödyllistä. Kulut pitää tällöin kohdentaa oikein. Arvonlisäverolaki ei kuitenkaan sisällä varsinaisia kohdentamiseen käytettäviä perusteita, mutta pykälässä 102 määrätään kuitenkin kustannusten kohdentamisen niin pitkälle kun mahdollista liiketoiminnasta aiheutuneisiin kuluihin. Jos kuluja ei voida kohdistaa riittävän selkeästi, voi jakaminen tapahtua liikevaihdon perusteella. Kulujen kohdentamiseen hankaluuksia voi kuitenkin aiheuttaa avustukset, jotka on saatu yleishyödyllisiin tarkoituksiin avustuksia jakavalta taholta. Verohallinnon kannan mukaan tällaiset avustukset voidaan jättää kuitenkin huomioimatta. (Vierros ym. 2010, 204-206.)

Arvonlisäverolaissa on säädetty hankinnoista, jotka eivät ole vähennyskelpoisia. Näitä ovat:

- verovelvollisen ja hänen henkilökuntansa asuntona, lastentarhana, harrastustilana tai muuna vapaa-ajanviettopaikkana oleva kiinteistö ja sen käyttöön liittyvät tavarat ja palvelut.
- verovelvollisen sekä hänen henkilökuntansa asunnon ja työpaikan väliset kuljetukset ja niihin liittyvät tavarat ja palvelut
- edustuskäyttöön tarkoitetut ostot
- henkilöautot ja moottoripyörät sekä hui- tai urheilutarkoitukseen käytetyt vesi- ja ilma-alukset, jotka ovat massaltaan vähintään 1550 kg sekä näihin liittyvät tavarat ja palvelut (Arvonlisäverolaki 1993, 10:§114.)

5.1 Vapaaehtoinen arvonlisäverovelvollisuus

Yhteisön on mahdollista hakeutua arvonlisäverovelvolliseksi myös vapaaehtoisesti. Vapaaehtoiseksi arvonlisäverovelvolliseksi hakeutuminen mahdollistaa arvonlisäveron vähennyskelpoisuuden ostoista, mutta tuo myös velvollisuuden maksaa arvonlisäveroa myynneistään. Vapaaehtoiseksi arvonlisäverovelvolliseksi hakeutuminen edellyttää lisäksi sitä, että yhteisön on harjoitettava jonkinasteista liiketoimintaa. Liiketoimintana pidetään suunnitelmallisesti, itsenäisesti, laajalle asiakaskunnalle suuntautuvaa toimintaa, johon liittyy lisäksi yrittäjäriski. Nämä kyseiset merkit liittyvät myös tuloverotuksen tarkasteluun, mutta arvonlisäverotuksessa kynnys toiminnan tulkitseminen liiketoiminnaksi on matalampi. (Perälä ja Perälä 2006, 304-305.) Lisäksi liiketoiminnan tulee olla sellaista, jota ei ole säädetty arvonlisäverottomaksi liiketoiminnaksi arvonlisäverolain 4 luvussa (Vierros ym. 2010, 209).

Kun yhteisö hakeutuu arvonlisäverovelvolliseksi, tulee se tällöin arvonlisäverovelvolliseksi harjoittamaan liiketoiminnasta. Tarkastelun alle tulevat tällöin muun muassa jäsenmaksut, jotka ovat merkittävä yhteisön toiminnan rahoitusmuoto. Jäsenmaksuihin tulee tällöin liittyä jokin palvelu tai tuote, jonka jäsenet saavat ikään kuin vastikkeena maksulleen. Jäsenmaksujen tullessa arvonlisäve-

ron piiriin, saavat arvonlisäverovelvolliset jäsenet vähentää maksamansa jäsenmaksun omassa verotuksessaan. (Vierros ym. 2010, 212.)

Äärilä ja Nyrhinen (2013, 59) kertovat, että yleensä vapaaehtoisesti arvonlisäverovelvollisiksi ovat hakeutuneet sellaiset yhdistykset, jotka myyvät valmistamiaan tuotteita yrityksille. Tässä tapauksessa ilman arvonlisäverovelvollisuutta vähennysoikeudesta johtuen vero kertaantuisi. Arvonlisäverovelvollisena oleminen voi olla kannattavaa myös silloin kun käytössä on alennetut verokannat (0 prosenttia tai 10 prosenttia). Kannattavuus perustuu siihen, että yleishyödyllinen yhteisön ostot sisältävät suuremman arvonlisäveron kun myynnistä suoritettavat (Perälä ja Perälä 2006, 309.).

5.2 Arvonlisäveron kirjanpidolliset ja taloudelliset vaikutukset

Arvonlisäverovelvollisuudella on niin taloudellisia kuin kirjanpidollisia vaikutuksia yhteisöön. Arvonlisäverovelvollisen tulee huolehtia veron tilittäminen Verohallintoon ajallaan kausivero ilmoituksen avulla. Jos arvonlisäverovelvollisen tulot ovat alle 50 000 euroa vuodessa, voi ilmoituksen antaa neljännesvuosittain. Jos tuotto on 25 000 euroa vuodessa, voi ilmoituksen tällöin antaa kerran vuodessa. (Vierros ym. 2010, 229-230.)

Arvonlisäverovelvollisen tulee myös järjestää kirjanpito siten, että veron oikeellisuuden voi tarkistaa. Arvonlisäveron voi kirjata joko bruttokirjausta tai nettokirjausta käyttämällä. Bruttokirjauksessa tulot ja menot kirjataan tileille sisältäen arvonlisäveron kun taas nettokirjauksessa ne kirjataan ilman arvonlisäveroa. (Vierros ym. 2010, 231.)

Varsinaisesti arvonlisäverovelvollisuudesta ei koidu juuri muuta hyötyä kuin sen, että yhdistys saa vähentää ostoista arvonlisäveron. Myynnistä ei koidu taloudellista etua, sillä se täytyy tilittää valtiolle. Huomioitavaa on lisäksi se, että arvonlisäverovelvollisen yhteisön jäsenmaksut voivat muuttua arvonlisäverollisiksi. Pääasiassa yhteisöillä on jäseninä yksityshenkilöitä, jotka eivät voi täten hyötyä yhteisön arvonlisäverovelvollisuudesta. Yhteisön tulisi tarkoin harkita, ovatko taloudelliset vaikutukset vapaaehtoiseksi arvonlisäverovelvolliseksi riittävän perusteltuja. (Vierros ym. 2010, 233-235.)

Urheiluseuroja ajatellen vapaaehtoisesta arvonlisäverotuksesta ei varsinaisesti ole erityistä taloudellista hyötyä, koska yleensä urheiluseuroissa ei harjoiteta erityisesti tuotteiden tai palveluiden myyntiä niin laajamittaisesti. Monissa seuroissa tuotteiden tai palveluiden myynti tapahtuu lähinnä tapahtumissa. Joitakin poikkeuksia kuitenkin löytyy. Kun tarkastaa YTJ-tietopalvelusta (www.ytj.fi) esimerkiksi menestyneen lentopalloseura Pielaveden Sampon voimassa olevia rekisteröintejä huomaa, että seura on liiketoiminnastaan arvonlisäverovelvollinen. Syynä tähän voi olla se, että seuralla on oma fanituotteiden myynti. Seura ei siis myy tuotteitaan pelkästään tapahtumissa, joka on edellytys sille, ettei se ole tuloverolain mukaisesti verovelvollinen. Koska tuotteiden myyminen on mitä ilmeisemmin laajamittaista toimintaa, on kyseinen seura myös tuloverovelvollinen ja tämän seurauksena myös arvonlisäverovelvollinen.

6 ENNAKKOPERINTÄ

Koska yhteisöjen toiminta on vuosien aikana muuttunut yhä ammattimaisemmaksi, on yhteisöt työllistäneet monta eri alan ammattilaista. Urheiluseurojen keskuudessa palkataan seuroille esimerkiksi valmentajia, jotka voivat toimia joko kokoaikaisina tai osa-aikaisina. Lisäksi isommissa seuroissa voi olla palkattuna esimerkiksi vakituinen toiminnanjohtaja, jolle maksetaan kuukausipalkkaa. Kuitenkaan tietous siitä, mitä vähennyksiä palkasta tulisi tehdä ja miten niiden kanssa toimitaan, voi olla hyvinkin epäselvää seuroissa toimiville. Sen vuoksi tärkeä osa laatimaani ohjeista on juuri ennakko-perintä ja sen mukanaan tuomat velvoitteet.

Työsuorituksesta maksetaan yleensä jokin korvaus, joka yleensä on palkkaa tai työkorvausta. Lisäksi suorituksen maksajan tulee selvittää, onko maksettava verotettavaa. Jos suoritus on veronalaista, tulee lisäksi selvittää onko kyseessä ennakonkannon alainen tulo. Jos taas kyseessä on ennakonkannon alainen tulo, selvittää tulee, onko tulo rajattu ennakonpidätysvelvollisuuden ulkopuolelle. (Vierros ym. 2010, 153.)

Palkkaksi luetaan myös luontoisedut sekä esimerkiksi ikälisät. Luotoisetuja voivat olla esimerkiksi ateriaeetu, autoetu tai asuntoetu. Henkilökuntaedut eivät ole palkkaa siinä tapauksessa kun ne katsotaan kohtuullisiksi ja tavanomaisiksi henkilökuntaeduiksi. Jos työnantaja maksaa työntekijän yksityisiä menoja, kuten esimerkiksi ylinopeussakkoja, sähkölaskuja tai työntekijän perheenjäsenen matkakuluja, ovat nämä työntekijälle palkkaa ja täten veronalaista ansiotuloa. (Andersson ja Linnankangas 2006, 308, 310.)

Palkan ja työkorvauksen välinen ero on tärkeä tietää. Sen perusteella määräytyy työnantajan työnantajasuoritukset sekä myös työntekijän palkasta perittävät kustannukset. Ennakko-perintälaki käsittelee mitä palkalla tarkoitetaan. Palkkaa on ennakko-perintölain mukaan kaikenlainen palkkio, etuus tai korvaus, joka saadaan työ- tai virkasuhteesta. Lisäksi palkaksi luetaan kokous-, luento- ja esitelmäpalkkiot, hallintoelimissä toimimisesta saadut palkkiot, toimitusjohtajan palkkio, avoimen tai kommandiittiyhtiön yhtiömiehen nostama palkka sekä luottamustoimen hoitamisesta saatu palkka. (Ennakko-perintälaki 1996, 2:§13.)

Tehdystä työstä voidaan maksaa myös työkorvaus tai käyttökorvaus. Nämä käsitteet voivatkin olla epäselviä monelle yhdistystoimijalle. Työkorvaus maksetaan siinä tapauksessa, jos työn suorittajaa ei ole merkattu ennakko-perintärekisteriin. Tyypillisiä työkorvauksia ovat esimerkiksi tuomaroinnista maksetut palkkiot. Käyttökorvaus on kyseessä silloin kun käyttöoikeus on luovutettu tai kyseessä on tekijänoikeuden ja muun vastaavan oikeuden luovuttaminen. (Perälä ja Perälä 2006, 324.)

6.1 Ennakonpidätys ja sosiaaliturvamaksu

Ennakonpidätys tulee tehdä enakkoperintälain 13 pykälässä mainituista palkoista. Ennakonpidätyksen tekee työnantaja työntekijän palkasta. Jos suorituksen maksajaa ei ole merkitty enakkoperintärekisteriin, tulee ennakonpidätys toimittaa silti palkasta tai työkorvauksesta Ennakonpidätyksen piiriin ei kuulu matkustamisesta tai majoituksesta aiheutuneiden kustannusten korvaukset, päivärahat eivätkä ateriakorvaukset, koska nämä ovat saajalleen verovapaita. (Vierros ym. 2010, 153.)

Ennakonpidätys tulee suorittaa myös työkorvauksesta ja käyttökorvauksesta. Näistä ei kuitenkaan tarvitse suorittaa sosiaaliturvamaksua (Perälä ja Perälä 2006, 324.). Ennakonpidätys toimitetaan aina verokorttiin merkityn perus- tai lisäprosentin mukaan. Työntekijän velvollisuus on toimittaa verokortti työnantajalle. Jos verokorttia ei ole toimitettu edes saajan pyynnöstä, tulee ennakonpidätys suorittaa 60 % mukaan. Ennakonpidätystä ei tarvitse tehdä, jos yksittäinen ja satunnainen maksettava palkkasumma on enintään 20 euroa. (Verohallinto a.)

Ennakonpidätyksen lisäksi työnantajan tulee suorittaa sosiaaliturvamaksu. Sosiaaliturvamaksu suoritetaan kalenterikuukauden aikana maksetusta ennakonpidätyksen alaisesta palkasta ja luontoisetujen yhteyssummasta. Sosiaaliturvamaksua maksetaan aina vain enakkoperintälaisissa palkaksi määritellyistä suorituksista. Muun muassa työkorvauksista ei makseta sosiaaliturvamaksua. (Perälä ja Perälä 2006, 326.)

Ennakkoperintärekisteri on Verohallinnon ylläpitämä rekisteri. Ennakkoperintärekisteriin kuuluvat kaikki ne, jotka harjoittavat tai tulevat harjoittamaan elinkeinotoimintaa, maataloutta tai muuta tulo-hankkimiseen liittyvää toimintaa muutoin kun työsuhteessa. Rekisteriin liittyminen ei ole pakollista vaan sinne hakeudutaan vapaaehtoisesti. Ennakkoperintärekisteriin kuuluvan ei tarvitse suorittaa saamistaan tuloista ennakonpidätystä, vaan verojen maksaminen hoidetaan ennakkoverojen avulla. (Verohallinto c.) Yleishyödyllisen yhteisön kohdalla ennakkoperintärekisteriin kuuluminen kannattaa etenkin silloin kun se saa tuloja perustuen jäsenten tekemiin työsuorituksiin. Jos yhdistys ei kuulu ennakkoperintärekisteriin vaikka se saisi verovapaita talkootuottoja, tulee sen toimittaa tällöin saaduista tuloista ennakonpidätys. Yhdistysten kohdalla olisi siis suositeltavaa kuulua ennakkoperintärekisteriin. (Perälä ja Perälä 2006, 324-325.)

6.2 Verovapaat kustannusten korvaukset

On hyvinkin yleistä, että seuroissa toimijoista maksetaan kilometrikorvauksia ja päivärahoja esimerkiksi kilpailu- tai valmennusmatkoista. Päivärahoihin ja kilometrikorvauksiin on olemassa tiettyjä rajoitteita, jotta ne olisivat saajalleen verovapaita. Kaikki ei näitä rajoitteita kuitenkaan tiedä tai epäselvää on esimerkiksi päivärahojen laskemisen periaatteet. Ohjeistuksessani katsoin tärkeäksi paneetua käytännönläheisesti päivärahojen sekä muiden verovapaiden kustannusten korvausten maksamisen perusteisiin.

Verovapaita kustannusten korvauksia ovat matkakorvaukset, päivärahat, kilometrikorvaukset, aterikorvaukset sekä majoituksesta maksetut korvaukset. Yleishyödyllisen yhteisön hyväksi tehdyt matkat yhteisön pyynnöstä ovat verrannollisia verovapaisiin matkakustannusten korvauksiin vaikka matkan suorittaja ei olisi työsuhteessa yhteisöön. (Vierros ym. 2010, 153-154.) Myös yhteisön pyynnöstä tehdyt matkat ovat verovapaita, joita ovat esimerkiksi urheiluseurojen kohdalla matkat harjoituksiin ja peleihin. Näistä matkoista on kuitenkin sovittava etukäteen. Jos matkakorvausten saaja on työsuhteessa yleishyödylliseen yhteisöön, ovat verovapaat kustannukset tällöin verovapaita yleisten verovapaussäännösten mukaan. Kustannusten on kuitenkin tässä tapauksessa kohdistuttava siihen työhön, josta työntekijä saa palkkaa. (Andersson ja Linnankangas 2006, 343.)

Yleishyödyllisen yhteisön pyynnöstä tehtyihin matkoihin saa maksaa sellaisille henkilöille, jotka eivät ole työsuhteessa yhteisöön seuraavasti verovapaita kustannusten korvauksia:

- päivärahaa enintään 20 päivältä kalenterivuodessa
- majoittumisesta aiheutuneet korvaukset
- kilometrikorvauksia enintään 2000 euroa kalenterivuodessa, julkisilla kulkuneuvoilla tapahtuneista kustannuksista korvauksia rajattomasti (Verohallinto 2014h.)

Edellä mainitut korvaukset ovat saajakohtaisia, joten eri yhteisöiltä saadut korvaukset yhdistetään. Rajoista ylimenevä osuus katsotaan veronalaiseksi tuloksi. (Myrsky 2004, 187.)

Päiväraha on korvausta työhön liittyvien elinkustannusten lisäyksestä, joita ovat esimerkiksi kohtuulliset ruokakustannukset. Nämä kustannukset aiheutuvat yleensä työmatkasta. Majoituksesta ja matkustamisesta aiheutuneet kustannukset eivät kuitenkaan ole päivärahaan lukeutuvia kustannuksia, vaan nämä korvataan erikseen siltä osin kun ne liittyvät työmatkaan. Edellytyksenä päivärahan maksamiselle on työmatkan kohdistuminen yli 15 kilometrin päähän joko työntekijän työpaikasta tai asunnosta. (Andersson ja Linnankangas 2006, 340.)

Verohallinnon ohjeistuksessa matkakorvausten korvauksista vuonna 2014 kerrotaan päivärahan määräytymisestä. Ohjeistuksen 11. pykälässä mainitaan päivärahan saamisen edellyttävän työntekeispaikan sijainnin olevan 15 kilometrin etäisyydellä joko työpaikasta tai asunnosta katsottuna. Työmatkan tulee kestää yli 6 tuntia, jotta on oikeutettu osapäivärahaan. Yli 10 tunnin kesto oikeuttaa kokopäivärahaan. Jos matkaan käytetty aika ylittää viimeisen täyden matkavuorokauden vähintään kahdella tunnilla, on oikeutettu saamaan osapäivärahaa ja jos viimeinen matkavuorokausi (24 tuntia) ylittyy yli kuudella tunnilla, on oikeutettu saamaan kokopäiväraha. Jos korvauksen saaja on oikeutettu kokopäivärahaan, mutta saa jonakin matkavuorokautena kaksi ilmaista ateriaa, puolittaa tämä kokopäivärahan. Osapäivärahan kohdalla tämä tarkoittaa yhtä ilmaista ateriaa. Ulkomaille suuntautuvista matkoista maksetaan päivärahaa sen mukaan mihin maahan matka kohdistuu. Verohallinnon ohjeessa matkakustannusten korvauksista on erillinen taulukko, jossa kerrotaan maakohittaiset päivärahat. (Verohallinto 2014h.)

Verohallinto on säätänyt vuodelle 2014 verovapaiden matkakustannusten korvausten korvauksesta seuraavaa:

- Kokopäiväraha 39 euroa
- Osapäiväraha 18 euroa
- Kilometrikorvaus 0,43 euroa kilometriltä
- Ateriakorvaus 9,75 euroa (Verohallinto 2014h.)

Ateriakorvauksen saamisen edellytyksenä on se, että työhön liittyvästä matkasta ei makseta päivärahaa eikä työntekijällä ole mahdollisuutta ruokailla hänen tavallisesti käyttämällään ruokailupaikalla työn vuoksi. Pääasiassa aterikorvausta maksetaan sinä tapauksessa jos edellytykset päivärahan maksamiselle eivät täyty. (Andersson ja Linnankangas 2006, 341.)

Majoittumisesta työmatkan aikana aiheutuneet kustannukset korvataan sen mukaan, mikä niiden todellinen määrä on. Työntekijän tulee kuitenkin aina esittää luotettava todiste kustannuksista, kuten esimerkiksi alkuperäinen kuitti. Jos työntekijälle on aiheutunut kustannuksia työssä tarvittavien välineiden kuljettamisesta, on nämäkin verovapaasti korvattavia kustannuksia. (Andersson ja Linnankangas 2006, 342.)

6.3 Urheilijan palkkio

Juuri urheiluseuroja koskeva poikkeus palkkoissa on urheilijan palkkio. Pääasiassa vain suurimmilla seuroilla on palkattuja urheilijoita, jotka esimerkiksi pelaavat joukkueessa työkseen. Työskennellessäni urheiluseurojen keskuudessa huomasin, että seuroissa on tarvetta tiedolle urheilijan palkkiosta.

Urheilijalle maksetaan palkkiota joko suoritetusta urheilusuorituksesta tai sijoittumisesta kilpailuissa. Urheilijan palkkioksi katsotaan myös Verohallinnon ohjeistuksessa sellainen palkkio, jossa esimerkiksi jonkin tilaisuuden yhteydessä maksetaan tietty summa urheilijalle. Lisäksi joukkuepelissä pelaamisesta maksettu palkkio on urheilijan palkkaa. (Verohallinto 2012f.)

Verohallinto katsoo veronalaiseksi urheilijalle palkkana, palkkiona tai muuna rahallisena hyvityksenä annetun palkkion. Veronalaiseksi luokitellaan myös luontoisetuna maksettu palkkio. Saadut esinepalkinnot eivät ole veronalaista tuloa. Jos urheilija saa palkkion edustamansa urheilulajin ansiosta, katsotaan se aina veronalaiseksi urheilijan palkkioksi. Näitä ovat esimerkiksi sponsorien antamat lahjoitukset tai tuote-esittelyihin osallistuminen urheilijan statuksella on veronalaista ansiotuloa. Ulkomailta saatu palkkio on myös veronalaista Suomessa. Ulkomaisiin urheilijoiden ja erotuomareiden palkkioihin käytetään lähdeveroalain määräämää lainsäädäntöä. (Verohallinto 2012f.)

6.4 Stipendit ja apurahat

Urheiluseurat voivat myöntää apurahoja ja stipendejä esimerkiksi ansioituneille urheilijoille. Stipendit voidaan antaa myös eräälaisena kannustimena urheilu-uralla. Stipendien ja apurahojen kohdalla tulee huomioida myös verotukselliset seikat, eikä tämäkään asia ole aina ihan täysin selvä kaikille seuratoimijoille. Laissa ei ole olemassa erityistä määritelmää sille, mikä on apuraha tai stipendi. Apuraha

ja stipendi voivatkin siis tarkoittaa samaa. Pääasiassa se on vastikkeeton suoritus maksajan näkökulmasta eikä siitä koidu maksajalle taloudellisesta tai muuta rahallista etua (Myrsky 2004, 161).

Tuloverolain 82 pykälässä on kerrottu stipendien veronalaisuudesta. Pykälän mukaan stipendi tai muuta apurahaa ei ole veronalainen siinä tapauksessa, jos se on myönnetty tieteelliseen tutkimukseen tai taiteelliseen toimintaan tai edellä mainittua toimintaa varten myönnetty palkinto. Lisäksi veronlaiseksi ei katsota liikuntain nojalla opetusministeriön nimeämälle huippu-urheilijalle myönnettyä valmennus- ja harjoitteluapurahaa, joka maksetaan valtion varoista. (Tuloverolaki 1992, 4:§82.)

Apurahojen ja stipendien verollisuutta arvioitaessa kiinnitetään huomiota muun muassa siihen, kuka apurahan myöntää, kuinka sitä haetaan, onko saaja työsuhteessa apurahan myöntäjään, onko apuraha jokin vastike tehdystä työstä, sisältääkö apurahan saaminen tiettyjä ehtoja ja onko apuraha myönnetty hakemuksella vai ilman. Jos saaja ei ole työsuhteessa antajaan, apuraha on yleisesti haettavissa sekä sen myöntämiseen liity mitään erityisiä ehtoja, on kysymyksessä yleensä veroton. Jos taas edellämainitut ehdot täyttyvät päinvaistaisesti, tulee apurahaa tällöin veronlaiseksi. (Myrsky 2004, 161-162.)

Jos apuraha tai stipendi on saatu julkiselta yhteisöltä, kuten kunnalta, valtiolta tai Pohjoismaiden neuvostolta, ovat nämä aina verovapaita. Muut kun edellämainituilta yhteisöiltä saadut apurahat, stipendit tai palkinnot ovat veronlaista siltä osin, kun näiden yhteismäärä ja näistä vähennettävien kustannusten erotus ylittää valtion vuotuisen taiteilija-apurahan enimmäismäärän. (Andersson ja Linnankangas 2006, 363.)

Verovuoden aikana maksetut stipendit ja apurahat tulee aina ilmoittaa veroilmoituksessa Verohallinnolle, jos niiden yhteissumma ylittää 1000 euroa. Lisäksi stipendeillä ja apurahoilla ei ole ylärajaa siinä tapauksessa kun ne on saatu kunnalta, valtiolta, muulta julkiselta taholta tai Pohjoismaiden neuvostolta. (Vierros ym. 2010, 150.)

Verovapaita palkintoja ovat tieteellisen, taiteellisen tai muun yleishyödyllisen toiminnan ansiosta saatu palkinto, jota kutsutaan yleensä nimellä tunnustuspalkinto. Tällaiset palkinnot saadaan ilman erillistä hakemusta esimerkiksi jonkin keksinnön, urheilusuorituksesta saadan mitalin tai henkien pelastamisen ansiosta. Yleishyödyllisestä toiminnasta saatu palkinto on hankallammin rajattavissa kuin joko tieteellisestä tai taiteellisesta toiminnasta saatu palkinto. Pääasia on, että palkinnon saaja on toiminut vapaaehtoisesti ilman palkkaa. Verovapaaksi palkinnoksi ei katsota sitä, jos entinen työnantaja antaa entiselle työntekijälleen palkinnon. Myöskään urheilusuorituksesta saatua palkintoa ei voitane pitää verovapaana, poikkeuksena kuitenkin esimerkiksi merkittävästä urheilusuorituksesta kuten olympiamitalista saadut palkinnot voivat olla verovapaita. Kaupallisiin tarkoituksiin myönnetty palkinnot eivät kuulu verovapauden piiriin. (Andersson ja Linnankangas 2006, 366-368.)

6.5 Ennakonkanto ja ennakkovero

Ennakonkanto on yksi ennakkoperinnän muoto. Ennakkoperintälain mukaan ennakonkannon alaisia tuloja ovat elinkeinotoiminnan, maatalouden tai muusta tulonhankkimistoiminnasta saadut tulot, kuten esimerkiksi vuokraustoiminnasta tai luovutusvoitoista. Lisäksi ennakonkanto tulee toimittaa siinä tapauksessa, jos ennakonpidätystä ei voida tehdä. (Ennakkoperintälaki 1996, 2:§23)

Ennakkoeron määrää Verohallinto arvion perusteella. Perusteena on viimeksi päättyneen tilikauden vahvistettu verotettava tulo. Aloittavan yhdistyksen verot määräytyvät hakemusen perusteella, jossa yhdistys on itse arvioinut verottevat tulonsa. Muutosta tai ennakkoerojen poistamista voidaan hakea Verohallinnolta Ennakkoeron hakemus tai muutos- nimisellä lomakkeella. Hakemuksella voidaan hakea esimerkiksi ennakkoeron alentamista, jos ennakot ovat liian suuret. Jos verot vastavasti ovat liian pienet, voidaan kyseisellä lomakkeella hakea verojen täydennysmaksua. Ennakkoeron oikeellisuus kannattaa tarkistaa viimeistään veroilmoituksen antoajankohtana. (Verohallinto d). Ennakon alentamista voi hakea neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Ennakkoeron poistaminen verovuoden jälkeenkin on mahdollista, mutta tämän on tapahduttava kaksi kuukautta ennen kuin verotus päättyy. (Ennakkoperintälaki 1996, 2:§24)

Jos ennakkoeroa on peritty liian vähän vahvistetun verotuksen mukaan, tulee yhdistykselle tällöin maksettavaksi jäännösvero. Jos veroja on taas maksettu liian paljon, saa yhdistys tällöin palautusta. Sekä jäännösveroon että palautukseen lisätään yhteisökorko, joka ei ole veronalaista tuloa eikä näin ollen myöskään vähennyskelpoista. (Verohallinto d.)

7 YHTEENVETO

7.1 Ohjeitus

Työn tuloksena syntyi 24- sivuinen ohjeistus, joka käsitteli urheiluseurojen verotukseen liittyviä aiheita. Tietoa oleellisimmista kohdista yleishyödyllisen yhteisön verotukseen liittyen sain itse harjoittelun aikana sekä toimeksiantajaltani. Lisäksi hyödynsin verottajalta usein kysyttyjä kysymyksiä yleishyödyllisen yhteisön verotukseen liittyen. Yksi tärkeimmistä lähteistä ohjeistuksen laadinnassa oli heinäkuun 2014 alussa julkistettu Verohallinnon uusi, päivitetty ohjeistus yleishyödyllisille yhteisöille. Tämän ja Verohallinnon muiden ohjeistuksien sekä kirjallisten lähteiden lisäksi hyödynsin tuloverolakia, ennakoperintälakia, arpajaislakia sekä arvonlisäverolakia.

Huomionarvoiseksi kohdaksi ohjeistuksessa muodostui toimeksiantajani toiveesta kulutustavaroiden myynti varainhankintatarkoituksessa. Tämän varainhankinnan muodon kohdalla verotuksessa oli tullut epäselvyyksiä sen verran, että jotkut seurat ovat tulleet velvollisiksi maksamaan tuloveroa myytään kulutustavaroihin lukeutuvia hyödykkeitä varainhankintatarkoituksessa. Verohallinto onkin selvittänyt käytäntöään uudessa yleishyödyllisten yhteisöjen ohjeistuksessaan.

Tärkeäksi osaksi ohjeistusta muodostuivat ennakoperintään liittyvät verotukselliset seikat. Urheiluseurat ovat nykyään myös palkanmaksajia, jonka vuoksi on myös tärkeää tietää, mikä luetaan palkaksi, mitä lakisääteisiä velvoitteita palkanmaksun suhteen työnantajalla on ja mitä työntekijän palkasta tulee pidättää. Huomasin etenkin näissä tiedoissa olevan puutetta työskennellessäni toimeksiantajani palveluksessa.

Ajatuksenani oli, että ohjeistusta voisi levittää sähköisenä esimerkiksi pdf-muodossa Pohjois-Savon Liikunta ry:n jäsenseuroille. Lisäksi työ tulisi olemaan toimeksiantajallani word-muodossa, jotta sitä olisi helpompi muokata tietojen päivittyessä. Työn kuvituksesta vastasin itse ja tarkoituksenani olikin saada siitä ulkomuodoltaan kiinnostava, koska aihe voi olla monelle hieman hankala. Tärkeitä tietoja lisäsin väreillä korostettuihin ”infolaatikoihin”, jotta tekstistä saattaa löytää nopeammin pienen, mutta hyvinkin tarpeellisen tiedon. Toin ohjeistuksessa esille myös esimerkkejä, joiden avulla lukija voi liittää helpommin teorian käytäntöön. Ideoita laatimani ohjeistuksen ulkomuotoon etsin vastaavista laadituista töistä. Lisäksi työ säilytetään muokattavassa muodossa, koska lain ja asetusten muuttuessa ohjeistusta voi päivittää.

7.2 Pohdinta

Aiheen valinta oli aluksi hankalaa, koska halusin työni liittyvän jollakin tavalla taloushallintoon. Osallistuin lisäksi Pohjois-Savon Liikunta ry:n järjestämään verotuskoulutukseen urheiluseuroille, jolloin varmistui se, että aiheeni liittyi yleishyödyllisen yhteisön verotukseen. Koen muutenkin opiskeluaikani verotuksen mielenkiintoiseksi sekä haasteelliseksi aihealueeksi.

Koska varsinaista tutkimusmenetelmää en työssäni käyttänyt, perustui tiedon keruu havainnointiin ja tarpeellisen tiedon hankkimiseen kirjallisuuden avulla. Havainnointiin sain mahdollisuuden työharjoitteluni ja kesätyöni aikana toimeksiantajani palveluksessa. Osallistuminen seuratoimijoiden neuvontaan esimerkiksi ennakoperintään liittyvissä asioissa toivat tietoa siitä, minkä aihealueen tieto on puutteellista seurojen keskuudessa. Lisäksi verotuskoulutuksessa esitettyjen kysymysten pohjalta sain hieman viitteitä siihen, millaista tietoa ohjeistuksessa tulisi olla. Näiden pohjalta oli hyvä lähteä etsimään lähdeaineistoa ja siitä tarvittavia tietoja. Havainnointi tapahtui pitkällä aikavälillä ja sen vuoksi sainkin oleellista tietoa siitä, mitä aihealueita ohjeistuksessa tulisi erityisesti tuoda esille.

Työn tekeminen osoittautui mielenkiintoiseksi työn edetessä. Toimeksiantaja antoi minulle melko vapaat kädet tuotoksen toteuttamiseen, mutta kyselin kuitenkin työn edetessä toimeksiantajan mielipidettä. Minua ohjeistettiin saamaan työstä kiinnostavan näköinen ja ”ei niin tylsää tekstiä” sisältävä ohjeistus, joka herättäisi lukijassa mielenkiintoa aihetta kohtaan. Tämä tuntui alkuksi hankalalta, koska käytin ohjeistuksessa yhtenä lähteenä lakeja. Siksi päädyinkin tehostamaan tiettyjä tärkeitä katsomiani kohtia värein ja pyrin toteuttamaan tekstin mahdollisimman selkokielisesti. Lisäksi esimerkkien avulla pyrin saamaan tietoa lähemmäksi käytäntöä. Halusin lisää tietoa ja tarkastella asiaa monista eri näkökulmista. Ohjeistusta tehdessä pyysin lukijaksi henkilön, joka ei ole ollenkaan tietoinen yhdistysten verotuksesta. Tällä tavoin sain tietoa, onko ohjeistus riittävän selkeä. Korjausehdostusten pohjalta jatkoin ohjeistuksen muokkausta selkeämmäksi.

Lähteinä olen käyttänyt paljon verotukseen liittyviä lakeja, koska säädökset yleishyödyllisen yhteisön verotukseen tulevat paljolti niistä. Lisäksi tärkeä lähde oli heinäkuussa 2014 julkaistu uusi Verohallinnon ohjeistus yleishyödyllisille yhteisöille. Myös muut Verohallinnon ohjeistukset toimivat tärkeinä lähteinä. Jotta asiat olisivat mahdollisimman ajankohtaisia, tulee lähteidenkin olla ajantasalla. Onnistuinkin saamaan viime hetkillä ennen työn valmistumista uusimman Matti Myrskyn teoksen yhdistysten verotuksesta. Koska tämä opinnäytetyö perustuu Suomen lainsäädäntöön, ei työssä ole sen vuoksi käytetty kansainvälistä lähdeaineistoa.

Koen tämän opinnäytetyön tekemisestä olevan hyötyä oman ammatillisen kehittymiseni kannalta. Etenkin ennakoperintään liittyvät asiat ovat melko lailla samoja kuin yrityksissäkin, joten jos työllistyn tälle sektorille, uskon tämän opinnäytetyön toteuttamisen olevan siinä tapauksessa positiivinen asia. Koen myös saaneeni paljon tietoa verotuksesta, joka on myös tulevaisuuteni kannalta erittäin hyödyllistä. Lisäksi verotus on yksi aihealue, joka kiinnostaa minua erityisesti. Olen myös itse jäsenenä urheiluseurassa, joten tulevaisuudessa tästä työstä voi olla hyötyä myös harrastukseni parissa.

Ohjeistuksen hyödyllisyyden ja toimivuuden näkee sen jälkeen, kun toimeksiantajani sitä jakaa asiakkailleen. Tähän voi kulua pitkäkin aika, joten ohjeistuksen todellista etua esimerkiksi kirjanpitäjän ajan säästäminen ohjeistuksen avulla selviää vasta myöhemmin. Sain kuitenkin jo työn tekemisen aikana palautetta siitä, että verotusohjeistus on aiheellinen ja hyödyllinen. Palautetta antoi urheiluseuran toiminnassa mukana oleva henkilö. Tulevaisuutta ajatellen vastavaanlaisen ohjeistuksen voisi toteuttaa esimerkiksi yhdistysten kirjanpidosta. Kokonaisuudessaan koen omalta osaltani työn tekemisen mielekkääksi, erittäin opettavaksi sekä ammatillista tietouttani lisääväksi kokemukseksi.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

ANDERSSON, Edward, LINNANKANGAS, Esko. 2006. Tuloverotus. Helsinki: Talentum

Arpajaislaki 2001/1047. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu [2014-09-14]. Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011047>

Arjaisverolaki 1992/552. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu [2014-09-14]. Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920552>

Arvonlisäverolaki 1993/1501. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu [2014-06-16] Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501>

Ennakkoperintälaki 1996/1118. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu [2014-12-10] Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961118#L2P23>

HALILA, Heikki, TARASTI, Lauri. 2011. Yhdistyslaki. Helsinki: Talentum

Kiinteistöverolaki 1992/654. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu [2014-09-02] Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920654#L3P13a>

Kirjanpitoasetus 1997/1339. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu [2014-08-04] Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>

Kirjanpitolaki 1997/1336. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu [2014-08-04] Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

KIRJANPITOLAUTAKUNTA 2006. Kirjanpitolautakunnan yleisohje toimintakertomuksen laadinnasta 2006. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-09-20] Saatavissa:
<http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/all/F656564842BC1755C22571ED0047A0B1?openDocument>

KIRJANPITOLAUTAKUNTA 2011. Yleisohje kirjanpidon ja menetelmistä ja aineistoista. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-09-20] Saatavissa:
<http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/all/98CA1240D57D5BD0C225782C003E0FCF?openDocument>

LIITTO- Yhdistykset yhteiskunnan rakentajina. 2011-12-21. Patentti- ja rekisterihallitus. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-07-11] Saatavissa:
http://www.prh.fi/fi/tietoa_prhsta/historia/innogalleria/liitto.html

LOIMU, Kari. 2013 Yhdistyksen abc- opas suomalaiseen yhdistystoimintaan. Helsinki: Into Kustannus Oy.

MYRSKY M., Uutta oikeuskäytäntöä yleishyödyllisten yhteisöjen verotuksessa. Tilisanomat 1/2014. 30-33

MYRSKY, Matti. 2004. Yleishyödyllisen yhteisön verotus. Helsinki: WSOY.

MYRSKY, Matti. 2014. Yhdistysten ja säätiöiden verotus. Viro: Meedia Zone OÜ.

MÄENPÄÄ, Pasi, KORKATTI, Sirpa. 2012. Urheiluseurat 2010-luvulla. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-11-03]. Saatavissa:
<http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTQvMDQvMTcvMTRfMjlfMTZfNDI1X1VyaGVpbHVzZXVyYXRfMjAxMF9sdXZ1bGxhLnBkZiJdXQ/Urheiluseurat%202010-luvulla.pdf>

PERÄLÄ, Samuli, PERÄLÄ, Johanna. 2006. Yhdistyksen ja säätiön talous, kirjanpito ja verotus. Juva: WSOYpro

SALOMAA P., BARCK M., 2014. Yhdistystoiminnan ja liiketoiminnan rajanveto arvonlisäverotuksessa. Tilisanomat 3/2014. 50-52

Taloustaito 2014. Yhdistys voi antaa sähköisen veroilmoituksen. Taloustaito 2/2014. 63-64.

Tilintarkastuslaki 2007/459. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu [2014-08-29] Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070459>

Tuloverolaki. 1992/1535. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu [2014-07-25] Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

VM 2009. Yleishyödyllisten yhteisöjen verotus. Työryhmän muistio. Valtionvarainministeriön julkaisu- ja 31/2009. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-11-04] Saatavissa:
http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/075_verotus/20090831Yleish/Yleishyoeidyllisten_yhteisoejen_tyoryhmae_NETTI_%2B_KANNET.pdf

VIERROS, Heidi, PÖYHÖNEN Katariina, KALLIO, Mika. 2010. Yhdistykset ja säätiöt- kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen erityiskysymyksiä. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

VEROHALLINTO a. Ennakonpidätyksen toimittaminen. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-09-14] Saatavissa:
http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Ennakonpidatysen_toimittaminen%2812222%29

VEROHALLINTO 2013b. Ennakkoratkaisu- ja poikkeuslupahakemusten tekeminen ja siihen annettava päätös. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-09-12] Saatavissa: [www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2013/Ennakkoratkaisu_ja_poikkeuslupahakemukse\(27656\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2013/Ennakkoratkaisu_ja_poikkeuslupahakemukse(27656))

VEROHALLINTO c. Ennakkoperintärekisteri. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-08-22] Saatavissa:
http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Ennakkoperintarekisteri

VEROHALLINTO d. Ennakkoverot- yhdistys ja säätiö. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-12-06]. Saatavissa: http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Ennakkoverot

VEROHALLINTO e. Kausiveroilmoituksen antaminen. [verkkojulkaisu] Viitattu 2014-09-22] Saatavissa: http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Vuosiilmoitus

VEROHALLINTO 2012f. Urheilijan palkkiot. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-08-24] Saatavissa: http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Ennakkoperinta/Verohallinnon_paatos_verovapaista_matkak%2830407%29

VEROHALLINTO 2005g. Talkootyön verotus. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-07-25] Saatavissa: http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Verovapaat_suoritukset/Talkootyon_verotus%2810116%29

VEROHALLINTO 2014h. Verohallinnon päätös verovapaista matkakustannusten korvauksista vuonna 2014. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-08-25] Saatavissa: http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Ennakkoperinta/Verohallinnon_paatos_verovapaista_matkak%2830407%29

VEROHALLINTO i. Veroilmoituksen antaminen- yhditykset ja säätiöt. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-10-3] saatavissa: www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Veroilmoitus

VEROHALLINTO 2014j. Verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-07-12] Saatavissa: http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Verotusohje_yleishyodyllisille_yhteisoil%2833125%29

VEROHALLINTO k. Vuosi-ilmoituksen antaminen. [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-09-22] Saatavissa: http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Vuosiilmoitus

Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli. 2013. Helsinki: KHT-Media Oy

Yhdistyslaki 1989/503. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu [2014-07-18] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>

Patentti- ja rekisterihallitus. Mikä on yhdistysrekisteri? [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-07-23] Saatavissa: <http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri.html>

Yhdistystieto. Yhdistys, mikä se on? [verkkojulkaisu] Viitattu [2014-07-23] Saatavissa: <http://yhdistystieto.fi/wiki/63-yhdistys-mika-se-on>

ÄÄRILÄ Leena, NYRHINEN Riitta 2013. Arvonlisäverotus käytännössä. Helsinki: Talentum

www.ytj.fi [verkkosivut] Viitattu [2014-09-12]